

(Temp. p. 7. 52)

Siège Quatra : 3, rue des Sts. Pères, Paris (VIe) — 42. 60. 74. 78
Salle Gaveau : 45, rue La Boétie, Paris (VIIIe) — 45. 63. 20. 30

(ဥပဒေပုဒ်မ ၆၉)

(Ծառ. Ա. Էդեմ)

S.O.S. ARMENIE

ժամկ. 8-րդ շրջանին: Կը խաղալ էն - Փիլիպ մէջ արեւ խաղը մաս կը կալ-

Un bel exemple parmi les autres. M. Hervé Guichoua d'origine 50' bretonne, 50% normande, arménio à 100% offre 3000 Fr. à S.O.S. ARMENIE par l'intermédiaire de «Haratch».

DEMANDE D'EMPLOI

Un peintre en lettres cherche travaux de publicité peinte, accepte commandes occasionnelles

Hagop Tokadjian 45 95 20 43

l'U.G.A.B. - Jeunes vous convie

Sergueï Markarian

lauréat du concours international de piano Casagrande (Italie)

le samedi 18 février à 20 heures

au Centre Culturel

ALEX MANOOGIAN

118, rue de Courcelles, 75017 Paris

Au programme:

Beethoven, Brahms, Babadjanian,

Khatchatryan, Komitas,

Gasparian, Tigranian

Participationaux frais: 70 Frs.

(au profit des victimes du séisme d'Arménie).

Réservation:

U.G.A.B. - Tél.: 45 20 03 18

ԵՐԱՐԱԿԱԼԻՔ

Դպրոցական Տիկնայ Կարժարանը ըր-

նարձակութեամբ ստացած է հետեւեայ

նուիրատուութիւնները: -

Տիկն Ժ. Դարպէճեան 500 Ժր., Տի-

կն Պիլիկիկեան Գր. Ժ. Թաւմիշ մա-

նուս առթիւ 500 Ժր., Տիկն Ս. Եսկոյ-

եան Տիկն Գալապէճեանի մաւնայ առ-

թիւ 500 Ժր., Նոյն առթիւ՝ Օր. Գ. Թա-

կոյեան 500 Ժր., Օր. Ժ. Եամիկեան 300.

Տէր և Տիկն Պալապէճ 1500 Ժր., Տէր և

Տիկն Մոյսիսեան 300 Ժր., Գր. Միլոն-

եան 1500 Ժր., Օր. Բ. Գիւրաճեան 300,

Գ. Ե. Տէրաշեան 1000 Ժր., Գր. Վաճէ

Չիկիկիկեան 3000 Ժր., Տէր և Տիկն

Կիւրճ 500 Ժր., Տիկն Ս. Միլանեան

300 Ժր., Տէր և Տիկն Զրապէան 5000

Փրանք, Տէր և Տիկն Լարզանեան 5000

Փրանք, Տէր և Տիկն Զոր 10-000 Ժր.,

Տիկն Լ. Մարտեան 300 Ժր., Տիկն Ս.

Ակեանք 250 Ժր., Գր. Միշեան Կար-

պեան 5000 Ժր.:

ՅԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Յրահանայ Կարդոյա Խաչի Մարտիկ

Կարդոյի վարչութիւնը իր խորէն շարակ-

ցութիւնները կը յայտնէ ընկերութիւն՝ Ա-

րարի Երանիկեանի և Գրառիկեանի՝

Վարդուհի և Մարիան, Տէր և Տիկն

Միշէլ Լոնիկի և Գրառիկի և ընտանե-

կան ընդը Կարդուհիներուն իրենց սիրեկո-

նայ առնանք, Եր և Տիկն - Եր՝ Երմ-

անիւն Երանիկեանի մաւնայ առթիւ:

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

La Croix Bleue des Arméniens de France recrute, pour sa colonie de Bellefontaine, «jours de Juillet et Août 1989:

directeurs-adjoints

infirmiers

intendants

economies

cuisiniers et aide-cuisiniers

hommes d'entretien

(avec permis de conduire)

moniteurs diplômes B.A.F.A

(pour ces derniers, candidatures à adresser avant le 31 mars 89).

Candidatures à envoyer à l'adresse

suivante:

C.B.A.F.—17, rue Bleue — 75009 Paris

YAN'S CLUB

Café - Théâtre

LE THEATRE ARMENIEN

Ressam

dans une nouvelle création

CHAHNOU, SHAKESPEARE

ET LES AUTRES...

SONT TEMOINS

COMEDIE A SKETCHES

Vendredi 10 et Samedi 11 Février

à 21 heures 30

au YAN'S CLUB

5, ave. Reille — 75014 Paris

Réservation: 45. 89. 20. 48

Entrée: 120 Frs.

ՄՈՍՈՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

Կեանքի մանկական փթիկով

պատրաստուած կեանքի տիկնի-

րու կողմէ:

Կիւրճի, Փարուր 5, ժամը 15-ին

Հ. Բ. Ե. Մ. շէնքի Մանուկեան ար-

շին մէջ

118, rue de Courcelles, 75017 Paris

(M° COURCELLES)

Կր Նախադաս՝

Տիկն ԵՌՈՒՆԱՆ ՄԱՆԱԿԵԱՆ

Կր Նախադաս՝

Գր. ՓԱՄԲԱՆ - ՍԵՆՈՎ

Մանկերու մանկակոյնի մէջ՝ 50 Ժր.

Հասցի կը յատկացուի Հայաստա-

նի վերադառնալու:

(S.O.S. Arménie—15, rue Jean-Goujon

75008 Paris)

MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE

D'ALFORTVILLE

MCA 9, rue de Madrid, 94140 Alfortville

présente au STAND E26

EXPO

LANGUES

Salon International des langues,

des cultures, de la communication

et de l'édition

du 2 au 6 Février

PARIS

PORTE DE VERSAILLES

Tous les jours 10 h — 19 h

tél: 43 76 55 89

ԻՆՏԵՐՆԵՐ

ԿԱՌՈՏ ԽԱՐԺ Արեւ. Գուս - Գոյն

և Արմանիկի միջոցով մասնակց

ընդհանուր ժողովը կը հրապարակ իր

ընկերութիւնը, Երկուշաբթի, Փետ

րեան, ժամը 20-30-ին:

CENTRE ADMINISTRATIF ET SOCIAL

16, Place de l'Hôtel de Ville,

ASNIERES

ԿԱՌՈՏ ԽԱՐԺ Փարիսի Ա. Թալա-

նեան մասնակցի վարչութիւնը առկա

մական ժողովի կը հրապարակ իր առկա

նիւնը Երաթի, Փետրուար 3, ժամը

16-ին Փարիսի Հայ Մանկակոյնի Տար

Imprimé sur les Presses du Journal «Haratch» 83, rue d'Hautville — 75010 Paris Commission Paritaire: No 55935

3 MARS 1989

PALAIS DES ARTS ET DES CONGRES

25, AVENUE CRESSON

92130 ISSY - LES - MOULINEAUX

CONCERT LIZ SARIAN

Dès à présent

Billets en vente chez:

- BAKERDJIAN —35, rue de Trévise — 75009 PARIS
Tél.: 47. 70. 07. 25
● MME PALOUYAN —9, rue de Trévise — 75009 PARIS
Tél.: 45. 23. 24. 97
● MME KAPIKIAN —175, avenue Jean Jaurès — 92140 CLAMART
Tél.: 46. 42. 56. 17
● ARCHA —114, rue d'Aboukir — 75002 PARIS
Tél.: 42. 36. 76. 56

ATTENTION

A dater du 1er Février, les billets seront en vente exclusivement au Palais des Arts et des Congrès — Issy - les - Moulineaux.

CAROUN ՓԱՐՈՒՆ

CAROUN

25, rue Paul Vaillant-Couturier

CLAMART

TÉL.: 46. 42. 20. 77

SPÉCIALITÉS ORIENTALES

TRAIYUUN

ÉPICERIE FINE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՅՔԻՆ — Ամէն տեսակի լիցք (միսով քէ ձէթով):

- Մանրը, ■ Սու-պերդի, ■ Միլոնով Դոփրի:
■ Հերիսա (պապարմենով), ■ Լուրիա (հիւսկի)
■ Թաքմա, ■ Մարկապուլ, ■ Գամի մը տեսակ խորոված (պապարմենով)
■ Արեւիկան եփը տեսակ մանդիլի

● ԳԵՏՐՈՒՆԱՆ Հաստատութեան կարգ ըլ ապրանքներ ●

ԸՆՏՐԻ ԽԵՐԵԲԻՆԵՐ ՈՒ ԽՆԱՄԻՈՎ ՈՍԵՐԱՍՏՈՒԱԿ ՃԱՅՔԻՆ
Կը ԳՈՂԱՅՈՒՆԵՆ ԱՄԼԵՆԻ ԲԵՆԱՆԿԻՐ ԲՈՒԲԵՐԻՐ

Pour satisfaire encore mieux notre clientèle, nous nous sommes dotés d'une cuisine de 83m² avec une installation moderne.

Մեծի Տանն Կիլիկյոյ Կաթողիկոս
Արք. Կերեկեանի Կիլիկիոյ, աթոռ
Աղ. Կերեկեանի Կարտիքեան խախ-
տած՝ թերթի Կապիկոսի եւ փոխ
առնակաւոր՝ Սուրբ Խանութիւնի, եր-
կուցեց այնպէս Լիբանոսի Ռուբընյան-
ի, իւր եւ Նորք Սեփեան Ռաբըն-
ի: Օրապահի կը փոփոխէ Սմեռնի
Հայոց Կաթողիկոսի բնէ առաջ, կարե-
նայ զայն զիմարտելու համար, ապա
ժաման Կաթողիկոսի Ս. Կարդա-
նան Նիկեոսի, ուր ժողով կը զործի
Հայապահպան: Կաթողիկոսներ Ամերիկ
կը մնայ շուրջ 10 օր:

(Շաբ. Ա. - Էջնմ)

Քուրդիս ալիս պիտի չընդգրկմանը առ-
մերկեան Գոնիկի չափանշանը բա-
նառնին (այս մասին, տեսէ՛ք նաեւ
Ա. Թ.-ի թղթագրականը) քիչ լավ է՝ Այդ
դիրքորոշումը բառական բացատրուի ալ
տալի՜ք տառն էր Քուրդիյի վէճ. Այժմ,
հոգալ մեղադրականի կամ էլ, ինչպէ՛ս կը
չառատէ՛ն շարքիկներս ալ (Փետր. 1)։

Արարեւ, հոն կ'ըստէ՛ր. —
Կը տեսնուի որ Քուրդիոյ՜ հոգալ անց-
ալ ինկամներին հշտն էր դիրքին,
չառատն է, այսպէ՛ր.

Արարեւ, ան նորոգմանը նախագահ՝ Ժ.
Գուշկ պիտի չնորոգուական երկար նա-
մանք մէջնաշախմատ ցերեպանութեան
բանաւանդին մասին ալ խոսելով կը յա-
տարէր թէ այս խնդրին մասին Քուրդիոյ
դիրքէ՛ն է փոխաւն եւ դժ է անոր վա-
ւերացման նորոգմանին հոգալ։

Քուրդիոյ Արարեւին նախագար Մետիք
Երմաթ Մաքայի — Կանադացիներու Ար-
ատիկի նոր նախարար Զէյնա Պէզըրի
ուղղութեան համակերպ մէջ կը կրկին նոր
ուսակէար։

Վ Ա Ղ Ը՝

**« ԵԱՌԱԶ -
ՄԻՏԻՔ ԵՒ ԵՐՈՒԵՍՏ »**

Վարդ լոյս կը տեսնէ ճառաւ — Միտք
և Արուեստի նոր (135) թիւը հետե-
ւալ բովանդակութեամբ. —

Երկարէ Մարտը * Դ. ԹԻՒՆԷՔԻՆԻԱՆ
Spitak VAHE GODEL
Entretien avec
Nina et Jean Kéhayan G. HOVSEPIAN
Le Rendez-vous
du Cinétiétre arménien J. KÉHAYAN

**ՏՈՒԹ.
ՅԱԿՈՒ ՔՐՔԵԱՇԱՐԵԱՆ**

Ֆրանսայի համալսարանական
և
Հիւանդանոցային կեդրոններու
ակրեմէ՛ր Ժերարոյ՜
Հաճոյք ունի տեղեկացնելու որ իր
անձնական բժշկական գրասենեակը
բացած է՝
ԸՆԴՆԱՆՈՒՐ ՎԻՐԱՐՈՒԹՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՎԻՐԱՐՈՒԹՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՄԱՆԱԳԵՂՈՒՆ
ՎԻՐԱՐՈՒԹՈՒԹԻՒՆ

**35, rue Danton,
93135 Issy-les-Moulineaux**
à proximité du métro :
Mairie d'Issy-les-Moulineaux
TEL. : CABINET 46 36 21 25
DOMICILE 34 12 65 27

**— Pour la libération des dirigeants
arméniens détenus à Moscou;
— Pour la défense
du Comité Karabagh
SOLIDARITÉ FRANCO-ARMÉNIENNE**

vous invite
à une
REUNION PUBLIQUE
sous la présidence de
Pierre VIDAL-NAQUET

avec la participation de :

- Patrick DEVEDJIAN, Député - Maire d'Antony (R.P.R.)
- Michel SAPIN, Député des Hauts de Seine (P.S.)
- Bernadette ISAAC - SIBILLE, Député du Rhône (U.D.C.)
- Antoine WAECHTER, Président des VERTS
- Jean-Pierre MAHE, Professeur à l'INALCO
- Paul THIBAUD, Directeur de la revue «Esprit»
- Alexandre SMOLAR, Universitaire
- Yves TERNON, Ecrivain
- Jean-Marie DOMENACH, Ecrivain
- Christian DER STEPIANIAN, Président de S.F.A.

le Vendredi 10 Février à 20 h 30
MAISON DE LA CHIMIE
28 bis, rue Saint Dominique, PARIS 7^e
(M^o Invalides)
— Entrée libre —

**Meubles
Ghazarian**

4.000 m² de mobiliers
présentés en ambiance

Z. I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél. : 42. 89. 27. 47

« Բացառիկ զեղէ՛ր «Ժառաջ»-ի բաժանորդներուն »

Ս. ՅՈՒՆԱՆԿԱՄԱՐԻՑԻ

ՔԱՐԴ

ՀԱՅՈՒՐ ԵՒ ՔԱՐՈՂ

Մեն Գա՛նգ ամբողջ շրջանին, Չորե-
կաթի՜ն իրկույնները, ժամը հնչէ Ե-ն,
Փարիկի Ս. Յովհաննէս — Միտքի Մար-
կիկեղոյ մէջ Հայոցի՜ն Խաղաղական և
Հանգստական ժամեղութիւնները և՛ Կա-
տարունի և կը տրոգէ՛ր անոր պատշաճ
Փայտը՝ յստ «հետեւեալ ժամանակացոյցի»
և՛ կարգի՛ւ. —

- Չորիշաբթի, Փետրուար 8-ին
Քարոյի՛ն՝
ՆԵՐՍԵՆ Ի. ՎՐԻ. ԲԱՊՈՒՅԵԱՆ,
Չորիշաբթի, Փետրուար 15-ին
Քարոյի՛ն՝
ՃԻՐԱՅՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԻՍԶԵՃԵԱՆ,
Չորիշաբթի, Փետրուար 22-ին
Քարոյի՛ն՝
ՄԻՒՌՈՒ, ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԳԵՎԵԳԵԱՆ,
Չորիշաբթի, Մարտ 1-ին
Քարոյի՛ն՝
ՉԱԻԼԵ, ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱՅԶԱՐԵԱՆ,
Չորիշաբթի, Մարտ 8-ին
Քարոյի՛ն՝
ՄԵՍԻՐՈՂ Ա. ՔՀՆՅ. ՊԱՄԿԱՉԵԱՆ,
Չորիշաբթի, Մարտ 15-ին
Քարոյի՛ն՝
ԱՆԵՏԻՍ ՔՀՆՅ. ՊԱՄԿԱՉԵԱՆ,
ԴԻՄԱՆ

Ս. ՅԱԿՈՒ — ԼԻՈՆ

Մեն Գա՛նգ ամբողջ շրջանին, Չորե-
կաթի՜ն իրկույնները, ժամը հնչէ Ե-ն, Հա-
յուսի Խաղաղական և Հանգստական ժա-
մեղութիւնները կը կատարուին հետեւեալ
ժամանակացոյցով. —

- Փետրուար 14, Չորիշաբթի ժամը 5-ին
Փետրուար 22, Չորիշաբթի ժամը 5-ին
Մարտ 1, Չորիշաբթի, ժամը 5-ին
Մարտ 8, Չորիշաբթի, ժամը 5-ին
Մարտ 15, Չորիշաբթի, ժամը 5-ին
Իսկ Արեւոյայի ժամեղութիւնները
Փետր. 12-էն սկսեալ, մինչեւ Մարտ 12,
Գաղստանի կերպիկն ներառեալ։
Սկիզբ տաճկութեանց ժամը 8-45-ին։
Արեւադալ, ժամը՝ 9-45-ին։
Գատարալ, ժամը՝ 10-30-ին։

ՅԱՆԱԿԱՐԻՑԻՆ

Կապուտ Խաչի Սէն — Ճեյմսի Զ. Շանի
ժամանակի ընկերու հիները խորին ցա-
ռաւորութիւններ կը յայտնեն՝ Տէր և Տի-
կին Փաթ Մանանիկ և Գալապիտան և
Համայն ընտանեկան պարագաներուն ի-
րենց ձոր, մին — ձոր և ազգականին՝
Խալիկի ինքնաւի մահուան տարին,
պարտաւոր՝ ժամանակի հին անգլո-
մուսի կղան է. և՛ այս տնոր ամբի
ժամանակը 290 Փրանք կը յաւիթի Հա-
յուստանի օպերաներուն։

CHEUR MIATE ARMENIEN DE PARIS

SIPAN - KOMITAS

FONDÉ EN 1923

CONCERTS

AU PROFIT DES SINISTRES D'ARMÉNIE

- GOMESSE —
Samedi 4 Mars
à 20h45
Eglise St. Pierre - St. Paul
Près de l'Hôpital
- ALFORTVILLE —
Vendredi 10 Mars
à 20h45
Eglise Notre Dame
3, rue Jules Cuillierier
- ISSY —
Vendredi 17 Mars
à 20h45
Eglise St. Etienne
Place de l'Eglise

avec la gracieuse participation de
SONIA NIGOGHOSSIAN (Mezzo) RENE MASSIS (Beryton)
MARIO HANIOTIS (Basse)
Solistes des chœurs
Meguerditch Boghossian (Tonor) René Martayan (Tonor)

sous la direction de
CARBIS APRKIAN

PROGRAMME RENOVE
S'adresser aux membres de la Chorale et à la Croix Bleue.
Prix des places : 100 Frs. pour un concert

**ՅՏՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻՋԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ**

ԿԻՐԱԿԻ, ՄԱՐՏ 5
Կէսօրէ վերջը, ժամը 14-30-ին
SALLE DE LA CHIMIE
28 bis, rue Saint Dominique, Paris 7^e
(M^o INVALIDES)

— Մատմ՝ 50 ֆր — — Երպիւնաբնում՝ օրի —

Եպիւստիքի՛

- Սկաւտական Շրջանային Ներկայացում,
- Հայերէն խմբիկ և՛ պարեր
- Զաւեշտ մը
- և՛ Հայերէն ներկայացում։

Համըկեմի հասոյթը պիտի յատկացուի Հայաստանի աղետոյներուն։

D'une émission d'«Apostrophes» à l'autre, de B. Pivot, dix années se sont écoulées. Nina et Jean Kéhayan ont repris le train russe qu'ils croyaient avoir quitté pour toujours à la fin de leur premier livre «Rue du Proletaire Rouge», (Editions du Seuil, 1978). Ce livre, traduit en onze langues, raconte la réalité soviétique vécue par le couple pendant deux ans. Jean travaillant dans une agence de presse et Nina faisant des traductions.

Dans leur nouvel ouvrage «Le Chantier de la Place Rouge», (Editions du Seuil, 1988), nous retrouvons ce train russe qui passant de l'illusion de l'ère Brejnev à l'immobilisme de l'année Andropov, puis prolongeant sa halte au cimetière de l'histoire pour embarquer Tchernenko, leur permet, quatorze ans plus tard, de sillonner l'Union Soviétique de Khabarovsk à Moscou, d'aller à Ikoutsk, à Bratsk revoir des amis, des lieux, des paysages, sentir des odeurs, voir une certaine façon de vivre et témoigner le quotidien du Soviétique dont le chef M. Gorbatchev descend enfin du convoi, se mêle à la foule et scande avec elle «il n'y a plus de rails».

L'itinéraire de Nina et Jean Kéhayan est autrement intéressant. Essayons donc de voir avec eux, de plus près, l'histoire de cette expérience.

Entretien avec

Nina & Jean KÉHAYAN

Question : Le fait que les autorités reconnaissent aujourd'hui que le train russe n'a pas de rails, confirme le témoignage saisissant de la «Rue du Proletaire Rouge».

Jean Kéhayan : De 1972 à 1973, notre séjour en Union Soviétique nous a ouverts les yeux, non pas par ce que devrait être le socialisme, mais on a appris là-bas ce que ne doit pas être le socialisme. La première année nous avons essayé de comprendre le pourquoi des choses. Puis, nous avons eu la certitude que le socialisme avait été complètement dévoyé.

Nina Kéhayan : Ce fut une désillusion au sens propre du terme. On s'est rendu compte qu'on était dans une illusion. Tout l'idéal qu'on nous avait donné ici, par rapport à la transformation de l'être humain, était vraiment une utopie dangereuse.

Question : Comment se fait-il que votre vie soit aussi liée et de façon importante à l'Union Soviétique et à la compréhension soviétique?

Jean Kéhayan : C'est le hasard d'un engagement politique de jeunesse. Je suis né dans une famille arménienne de Saint-Loup. Mon père était croyant, très protestant. Rescapé des massacres de 1915, il avait été élevé dans un orphelinat autrichien. C'est un professeur communiste de philosophie qui m'a conduit sur les traces de Péguy et d'Alain qui ont forgé des générations de disciples gérêts d'humanisme, de tolérance et d'un solide esprit critique générateur de révolte. Les notions tout à coup révélées de conscience de classe et d'injustice sociale entraînèrent dans un terrain parfaitement perméable. Et c'était, pour moi, un des moyens de venger mon père, ouvrier métallurgiste, exploité et victime du racisme environnant que d'adhérer au Parti Communiste pour mener un combat communiste dont le modèle était l'Union Soviétique.

Nina Kéhayan : Dans ma vie l'URSS n'est pas un hasard. Mes parents, Juifs de Pologne et de Bessarabie, ont été des militants marxistes dès leur première jeunesse. Ils ont fui leur pays, pour des raisons, entre autres, d'antisémitisme. Ils m'ont éduquée dans l'idéal communiste le plus beau, le plus authentique que l'on puisse imaginer. Je suis devenue communiste et j'ai adhéré au Parti communiste on fait un acte simple, normal, sans interrogation angoissante. J'ai fait des études de russe. J'ai fréquenté ce pays. Mes premières impressions furent mélangées, tiraillées entre ce que je voyais et ce que j'aurais voulu voir. Mais les deux années que j'ai vécues à Moscou ont détruit en moi un mythe. La réalité que je découvrais ne coïncidait pas avec ce qui m'avait été donné pour une vérité absolue.

Pensant naïvement qu'ils pouvaient discuter de la réalité soviétique à l'intérieur du Parti et changer quelque chose, les explications qui ont suivi l'échec de la

Gauche aux élections législatives de 1978 leur ont montré clairement le dévoiement du Parti Communiste Français et de Moscou qui ne voulait pas que l'Union de la Gauche triomphe en France. C'est à partir de ce moment que Nina et Jean se sont jetés à l'eau et ont eu l'honnêteté morale et le courage politique d'écrire ce témoignage, de dire la vérité sur l'Union Soviétique. Et ce témoignage était d'autant plus fort qu'il venait de communistes appartenant à une génération nouvelle.

Le livre «Le Tabouret de Piotr», de Jean Kéhayan, paru aux Editions du Seuil, en 1980, allait précipiter son exclusion. Ce livre explique la position de l'auteur vis-à-vis du Parti et pose la question fondamentale suivante : en France a-t-on le droit d'être communiste et antisoviétique? La réponse est donnée le jour de la parution du livre. Jean Kéhayan est exclu du Parti Communiste. Quant à Nina Kéhayan, elle quitte le Parti Communiste le jour où les troupes soviétiques entrent en Afghanistan.

Question : «Le Chantier de la Place Rouge» est le récit d'un voyage, un reportage sur l'URSS de Gorbatchev. Que se passe-t-il aujourd'hui?

Nina Kéhayan : Aujourd'hui tout est possible. L'URSS est au carrefour du meilleur et du pire. Gorbatchev est contraint de suivre le mouvement qu'il a impulsé. Il ne contrôle pas tout, témoin l'explosion du Caucase et l'événement d'Elstine. Ces circonstances imposent-elles un bipartisme. Ce ne serait déjà pas mal ! De toute façon, chacun comprendra aujourd'hui que l'économie ne prendra son essor que dans un système démocratique, seul garant d'une concurrence mortelle. Or, la démocratie est un tout. On ne peut pas encourager un peuple et son intelligence à s'exprimer librement tout en acceptant d'être représentés, gouvernés, sous peine de régresser dans tous les domaines.

Jean Kéhayan : Certes, des faiblesses, demeurent. Les magasins, sont toujours mal approvisionnés. La bureaucratie est immuable. Nous avions quitté en 1974 des amis lentement rongés par la résignation. Nous avons retrouvé des yeux dans lesquels brille parfois timide, l'espérance d'un avenir respirable. Les gens parlent. La presse s'améliore. La télévision est plus intéressante. Les gens voyagent et racontent. La vie littéraire et artistique connaît une libéralisation. Mais de toute manière le pays n'avait plus le choix. Ou, il abordait le XXIe siècle, dans la situation d'un pays arriéré, sous-développé, une sorte de tiers monde alphabétisé, ou il tentait la relance de la machine pour aller vers le modernisme. Après la prédiction les soviétiques attendent maintenant de Gorbatchev l'application de cette politique.

Question : Malgré ces constatations, souvent vos impressions sont contradic-

toires et le livre s'achève sur des interrogations.

Nina Kéhayan : Nul ne saurait aujourd'hui raisonnablement être prophète. Mais il est impensable de supprimer ce qui a été dit haut et si fort, de confisquer ce qui a été acquis depuis deux ou trois ans. Quoiqu'il arrive, cette page de l'histoire restera définitivement écrite.

Jean Kéhayan : Nous avons dialogué, dans les rues, marchés, aéroports, cimetières, trains. L'U.R.S.S. aujourd'hui s'interroge elle-même. Il y règne une effervescence jusqu'alors inconnue. On dirait que tout bouge et paradoxalement rien ne bouge. Les Soviétiques à la fois espèrent et redoutent. Un pays et des peuples jouent en ce moment leur avenir.

Question : Comment interprétez-vous le problème du réveil des nationalités en Union Soviétique. L'Empire va-t-il éclater?

Nina Kéhayan : Ce n'est pas un problème nouveau. Il s'est posé de tout temps à l'Union Soviétique, mais de façon plus ou moins aiguë. Dans les régions baltes, il y a un nationalisme qui a toujours existé, qui n'a jamais ralenti. A Talin et à Riga les gens refusent de parler le russe. Ils se considèrent comme des pays occupés depuis la guerre. Cela existe aussi en Moldavie. En Union Soviétique sont concentrées toutes les exacerbations et toutes les contradictions nationales.

Jean Kéhayan : En Arménie, le sentiment national était très fort. Lors de notre séjour nous avons rencontré des gens fiers et résolus qui exprimaient par certaines attitudes un refus du pouvoir, du parti. Mais aucun mouvement politique structuré n'existait. A l'époque on ne pouvait imaginer qu'un jour il aurait un million d'Arméniens dans la rue, poing levé en signe de victoire, que la Place de l'Opéra descendait la Place de la Liberté. La soviétologue Hélène Carrère d'Encausse, auteur de «L'Empire Eclaté» voyait le danger venir du côté des musulmans. Or, il semble que l'islam et le communisme s'accrochent plutôt bien ensemble. Alors, que ce sont les républiques possédant une tradition démocratique, un passé, une culture nationale, une histoire qui ont besoin à un moment ou à un autre de se retrouver.

Question : Vous avez dans votre livre un chapitre intitulé «Le rendez-vous du cimetière arménien», c'est une réflexion sur les événements qui secouent l'Arménie depuis quelques mois et un clin d'œil aussi au renouveau religieux en Union Soviétique.

Jean Kéhayan : Le cimetière arménien est situé dans le quartier de la Révolution de février 1905. L'église qui est le point de ralliement des manifestations autorisées était fermée le jour de notre visite. Mais nous avons rencontré des visiteurs qui nous ont spontanément parlé du Karabagh. Il y avait un vent de pessimisme dans leurs propos. Ils pensent que la loi du rapport des forces ne joue ni en faveur des Arméniens, mais espèrent au même temps que Gorbatchev ira jusqu'au bout de la déstalinisation, car il sait que pour aller loin il faut agir vite. Cette déstalinisation doit passer aussi par la répartition territoriale. L'Arménie se trouve une fois de plus face à sa réalité géographique et culturelle. Mais à la revendication patriotique enfin libérée se sont ajoutés les désastres écologiques. Le savoir faire de nombre d'Arméniens rapatriés ayant appris à travailler en Occident a attiré autour d'Erevan une foule d'industries polluantes.

Nina Kéhayan : La seule religion communiste a échoué dans sa folle ambition de façonner un homme nouveau. La résurrection de la Russie passe aussi par une morale individuelle. Gorbatchev lui très bien compris et joue le jeu sincèrement avec le clergé, alors que Khrouchtchev avait décidé de détruire la religion de l'intérieur en fonctionnant les papas. Aujourd'hui, les gens d'église sont rémunérés par les fidèles. La télévision s'est ouverte aux cérémonies du millénaire de la christianisation de la Russie et des millions de Soviétiques ont pu voir un reportage sur la vie quotidienne d'un monastère animé par de jeunes religieuses, très cultivées.

Question : Jean journaliste et écrivain, Nina enseignante, traductrice d'écrivains, tous deux soviétologues, vous éprouvez le désir de témoigner. N'est-ce pas là le propre de l'intellectuel?

Nina Kéhayan : L'intellectuel est celui qui a la pensée comme outil de travail. Il laisse une trace dans la mémoire des sociétés par ses écrits, ses idées, son œuvre. Son rôle est de témoigner et d'essayer d'expliquer aux hommes les différents secteurs de l'activité de l'humanité. L'intellectuel est le témoin de l'histoire. Il apporte sa contribution à un système où les êtres humains peuvent se repérer. Tous les travaux des intellectuels aident les hommes à se situer.

Jean Kéhayan : Un grand rêve de moi était d'être professeur de philosophie. Pour moi être professeur de philosophie, cela signifie clairement d'essayer d'indiquer à des jeunes gens le sens de la vie. Je me suis retrouvé journaliste, je me suis retrouvé en Union Soviétique. Je me suis retrouvé face à un mensonge et à grand anyone de l'histoire et témoigner là-dessus c'était je crois un devoir. Un intellectuel mérite ce nom à partir du moment où il témoigne, et chacun a sa manière de faire. L'intellectuel doit avoir aussi l'humilité de dire qu'il n'a qu'une vue partielle, qu'il peut se tromper et que les choses peuvent évoluer.

Question : Quelle est votre prochaine étape?

Réponse : Obtenir un visa pour l'Arménie.

Propos recueillis par
CARO HOVSEPIAN

LE RENDEZ-VOUS DU CIMETIÈRE ARMÉNIEN

(EXTRAITS)

Hommages pour quelques officiels occidentaux, les portes de l'Arménie sont fermées en cet été 1988. Depuis février, la plus petite des quinze républiques soviétiques a attiré sur elle l'attention du monde entier. Soixante-treize ans après que les Turcs voulurent rayer ce peuple de la carte du monde, voilà qu'il redresse la tête pour clamer aux autorités que le message d'accélération, de « restructuration » et de « transparence » a bien été reçu, que le temps de la justice exige la restitution à l'autorité politique et administrative d'Erevan du Haut-Karabakh, peuplé à quatre-vingt pour cent d'Arméniens et gouverné par l'Azerbaïdjan.

Manifestations sur manifestations : un million de personnes descendent place de l'Opéra, poing levé en signe de victoire, pour clamer une détermination longtemps contenue et qui déferle du plus haut des montagnes, des villages les plus reculés, sous le regard de ce symbolique mont Ararat qui confère aux Arméniens une légitimité millénaire (1).

Moscou en compte quelque deux cent mille, pour certains établis dans la capitale depuis le XIVe siècle. Sous l'ère Brejnev, le club des Arméniens, continuant en quelque sorte de l'institut Lazarian (2), s'efforçait d'apporter l'aide matérielle et morale aux jeunes venus à Moscou poursuivre des études supérieures ou occuper des postes prestigieux.

18 juillet 1988 : le journal télévisé de vingt et une heures s'ouvre avec le ton de gravité qui sied aux heures de drame de l'URSS. Le Soviet suprême s'est réuni pour dénouer la crise du NKO (3), et le speaker énumère la liste des participants aux débats. Nos hôtes arméniens d'un appartement cossu de la Koutouzovskij Prospekt, à deux pas de l'ancienne résidence de Lili Brik et du ghetto des diplomates, ajoutent des qualificatifs derrière chaque nom : « Honnête, affairiste, démagogue, fasciste, lâche-bottes, etc. ». Les moins que l'on puisse dire, c'est que le Soviet suprême n'a pas perçu ici comme le rassemblement de communistes authentiques animés par un même idéal. Cette famille est moscovite depuis plusieurs générations : bien qu'elle ait russifié son nom, elle a conservé ce petit quelque chose de sentiment national qui fait la cohésion des Arméniens éparpillés de par le monde.

Mais, à la déception générale, le speaker se fond de Kremlin à terminé de lire sa liste et annonce que le débat sera retransmis le lendemain soir, après le journal. Pour Vahé, c'est clair, ils n'ont pas réussi à trouver un accord, et les tractations devront se poursuivre tard dans la nuit.

Dans sa folie de dictateur, connaissant à la perfection toutes les ficelles de la division pour le règne sans partage, Staline a fait du Caucase un château d'ermes : il suffit d'en déplacer une, et tout l'édifice s'effondre. Un territoire reculé chez l'ennemi séculaire : voilà qui peut être bien utile en cas de crise. Les pogroms de Soumgaï, de Bakou ou de Stépanakert ne sont rien de moins que le défilé d'un armée et d'une police qui ont pourtant quelques lettres de noblesse en matière de répression. « Une famille de Soumgaï a été assaillie pendant sept heures, nous raconte notre hôte, et lorsque la milice est enfin arrivée, ce fut pour constater l'assassinat de cinq personnes à coups de manche de pioche et à l'arme blanche. La famille de Vahé est pessimiste, en dehors de crédits et de toutes les mesures économiques déjà annoncées, les Arméniens n'obtiendront rien sur le plan territorial. Gorbatchev connaît trop bien la loi du rapport de forces pour contenter quatre millions d'Arméniens chrétiens et soulever par là même la fureur de cent millions de musulmans. L'Arménie se retrouve une fois de plus face à sa réalité géographique et culturelle. Seule, car à la revendication patriotique enfin libérée se sont ajoutés les désastres écologiques. Le savoir-faire de nombre d'Arméniens rapatriés ayant

appris à travailler en Occident a attiré autour d'Erevan une foule d'industries polluantes, dont la fameuse usine de caoutchouc Kirov, fermée depuis les événements.

Le journaliste Zori Balayan se distingue par le courage de ses enquêtes fouillées et argumentées sur le taux anormal de mortalité infantile, les risques dus à la pollution des centrales nucléaires. L'utilisation aberrante des engrais, la violation constante du plan de développement urbain : celui-ci préconisait l'éloignement de soixante-seize usines, alors que cinquante-quatre nouvelles ont été édifiées ! La Sevan agonise : son niveau a baissé de dix-huit mètres, il a perdu quarante pour cent de son volume, et le fameux *ichkhan*, sa traîne saumonée, est en voie de disparition. La nappe phréatique est touchée par la pollution ; les rejets de chlorophène sont cause d'un taux anormal de stérilité chez les femmes. Anahid, la jeune fille de la maison, nous montre une masse de coupures de presse comme si elle prêchait des non-convaincus.

Le lendemain matin, après une soirée sur fond de récits acablants, nous prenons le chemin du cimetière arménien situé dans le quartier de la Révolution de février 1905.

Étrange lieu, étranges sensations, étrange lumière. Un milicien fait les cent pas à l'entrée, placide : une vieille femme balait les feuilles mortes et promène sa brouette de bois dans les allées. L'église, point de ralliement des manifestations autorisées, est fermée : pas d'office aujourd'hui. Son architecture typique, peinte de rose, lui donne un air d'île lointaine du Haut-Sevan en ce cœur battant de Moscou.

Caractères arméniens mêlés à l'écriture cyrillique, tombe majestueuse du fameux joug d'échecs Tigran Petrossian. La pierre rose et le granit noir apportés des montagnes du Caucase peuplent l'enclos devenu soudainement symbole. Nous allons de caveaux en *khatchkars* (4), osant à peine adresser la parole aux rares visiteurs. Mais le miracle de la langue opère. Une veuve se lamente : « Depuis les événements de l'aéroport (5), les manifestations arméniennes se sont disqualifiées, les provocations que nous redoutons le plus se sont produites. Déjà la télévision évoque ces grèves qui mécontentent les ouvriers de Leningrad et d'ailleurs, privés des pièces fabriquées en Arménie. On dit qu'ils atteignent même les hôpitaux, les maternités qui manquent ainsi d'oxygène et de lait en poudre. Pourtant, jusqu'à nous, nous avions fait l'admiration de toutes les nationalités, des Russes en particulier, qui ne pouvaient rien imaginer de tel sur le territoire de l'Union soviétique ».

Garabed d'Erevan, se joint à la conversation : « Le premier jour j'ai eu peur de descendre à l'Opéra, mais, le lendemain, je n'ai pas hésité. Parmi la foule immense et grave, on entendait voler une mouche ; dans cette période, il n'y a eu aucun vol, aucun crime. Les Arméniens laissent leurs portes ouvertes pour accueillir les paysans venus de cent kilomètres à la ronde. Et tous de s'interroger : « Comment peut-on empêcher que coule le sang de nos frères prisonniers des Turcs d'Azerbaïdjan ? ».

Ingénieur de passage à Moscou, Varoujan est originaire de Stépanakert. Il déprie pour nous une carte du Karabakh : les noms de villes, villages et hameaux turquises ont été barrés pour retrouver leur origine arménienne. Les églises détruites ou qui menacent ruine sont soigneusement répertoriées. Ce silence de la télévision, hier soir, est ressenti par tous comme un échec, et les plus modérés disent : « S'ils ne nous rendent pas le Karabakh, qu'au moins ils le rattachent à la fédération de la Russie, les Arméniens ne vivront plus dans la terreur permanente et nos filles ne s'enfermeront plus à la tombée de la nuit... Oui, le plus terrible, c'est le retour de la peur ancestrale ; les gens veulent partir, qui vers

l'Arménie, qui vers la Russie, qui pour l'étranger s'ils y ont de la famille. Il surnahérit : « Les Kurdes vivant sur le sol arménien ont fait savoir au Kremlin qu'ils y étaient bien traités, cela devrait servir d'exemple aux Azéris... » « Racontez cela en Occident », nous lance-t-on, alors que nous traversons le boulevard pour une pause au cimetière russe Vagankovskoïe.

Il s'ouvre sur des marchands du Temple qui vendent photos, carnets, insignes et colifichets à l'effigie de Vladimir Vysotski, l'époux de Marina Vladimirovna, poète rauque, écrivain, comédien de génie, trop tôt disparu. Un artiste dont le talent a su remuer les tripes de toute une génération. Celle-ci regarde aujourd'hui l'autorité en face, sans baisser les yeux, sans culpabilité. Voilà donc Vysotski proclamé héros, drapé de bronze, guitare au dos, couvert de fleurs de la tête aux pieds : des fidèles, tous âges confondus, viennent saluer celui qui, dans les pires moments, a respiré la liberté par toutes ses rimes. Aux abords du cimetière, des affiches de la maison de la culture « Faucille et marxeux » invitent ceux qui l'ont aimé à une soirée d'hommage.

Le soir du 20 juillet 1988, les Vahé K. ont invité d'autres amis arméniens. La table fleurit bon le pays avec son *lavach* (6) humide, son *bastourma* (7) coupé en fines lamelles ; fromage de brebis, tomates et concombres de saison se mêlent aux senteurs de l'estragon, de la coriandre et de l'aneth. Avec aussi évidemment, la bouteille du meilleur cognac à l'étiquette chargée d'étoiles.

Le cœur n'y est pas : tous ces gens rompus à la politique soviétique et à l'état d'esprit du pouvoir savent qu'en cette fin du XXe siècle aucune frontière ne peut être modifiée sans une guerre, sous peine de servir de jurisprudence dans cette Union soviétique où sont concentrées toutes les exacerbations et toutes les contradictions nationales. Tandis que, sur l'écran, les journalistes font du micro-trottoir, mettant en cause qualité médiocre et laideur notoire des chaussures made in U.R.S.S., tandis qu'un rockeur à la mode s'époumone avec force musique synthétique et laser multicolore à répéter sur tous les octaves : « La paix sur notre planète dépend de chacun d'entre nous », la discussion s'installe sur les nationalités.

Pour Vahé, la cause est entendue : le Karabakh restera azerbaïdjanais, pour ne pas encourager les Gagazouzes à réclamer justice pour leurs terres. Les Tatars de Crimée à revendiquer leurs vignes et leur climat ensoleillé... Un ingénieur, retour de mission de la ville de Kalinine, raconte comment les « Noirs » ont vu leurs étals renversés et pillés au marché après qu'un Russe eût été tué dans des mystérieuses conditions. Ces marchands au teint basané venus de Caucase et d'Asie soviétique ont manifesté dans les rues, forts des résolutions de la conférence du Parti rejetant de façon formelle le racisme et l'antisémitisme.

Chacun a son récit : la Moldavie frémit, elle aussi, au-dessus d'un volcan. Dans cette république du Sud qui se garde bien maintenant de réclamer son rattachement à la Roumanie, comme ce fut le cas il n'y a pas si longtemps, les traditions d'antisémitisme et de pogroms sont dans toutes les mémoires. Nous y avons nous-mêmes vu, en 1972, des tombes portant l'étoile de David profanées par des inscriptions du genre : « Traître à la patrie : les familles avaient émigré en Israël. Aujourd'hui, le mot d'ordre des plus incultes, ceux-là mêmes à qui on a rabâché pendant des années que, conformément à la politique légaliste des nationalités, cette terre leur appartenait, consistait à éliminer les Russes : « Retenez chez vous et nous nous débrouillerons nous-mêmes avec les Juifs ».

Lors d'un meeting à Kichinev, la foule scandait des slogans en faveur de Gorbatchev, elle applaudissait à l'annonce de mesures prises contre la bureaucratie, mais se met à conspuer le secrétaire du Parti, lorsqu'il entreprend de prononcer quelques mots en russe. Comme l'humour ne peut jamais ses droits, un grand-père marmonne : « C'est bien beau de n'ap-

prendre que le moldave à nos enfants, mais comment feront-ils pour vendre leurs fleurs à Moscou ? ».

Dans notre salon le silence se fait. A la télévision, l'éternel Andreï Gromyko préside le débat du Soviet suprême. Les délégués : députés, académiciens, écrivains, premiers secrétaires des républiques vont tour à tour donner leur point de vue. S. Hampartoumian, recteur de l'académie des sciences d'Erevan, qui, en d'autres temps, a pris position pour une administration russe du Nagorno-Karabakh en guise de compromis, se lance dans un plaidoyer sur les réalités de l'Arménie, les souffrances et les douleurs, la peur, la mort lente d'une culture. Un discours d'une sincérité bouleversante, qui révèle le fossé infranchissable séparant le militant patriote et l'homme d'Etat, Gorbatchev, qui porte sur ses épaules la responsabilité d'un empire au bord du gouffre.

Le statu quo sera, malgré la virulence des débats, voté à l'unanimité, façon aussi pour les Arméniens et les délégués du Karabakh de manifester leur maturité politique et leur volonté de ne pas couper les ponts avec Moscou. Désormais, les Azerbaïdjanais que nous rencontrerons ici ou là sur les marchés nous diront, visiblement satisfaits de leur victoire : « Que voulez-vous, chez nous comme chez vous, il y a un gagnant et un perdant dans une guerre. Nous avons gagné celle-ci ».

Vision bien simpliste de l'histoire. Pour nos hôtes, en tout cas, la véritable bataille pour la survie du Karabakh a commencé ce soir-là, et l'avenir leur fait craindre le pire. Vahé, le plus ancien, apporte une note d'optimisme. Selon lui, Gorbatchev ira jusqu'au bout de la désinstitution, car il sait que pour aller loin il faut agir vite. Cette désinstitution passe aussi par les réparations territoriales. Un jour, peut-être, des cartographes et des historiens objectifs se remettront au travail pour tenter de résoudre la question la plus grave qui se pose à l'U.R.S.S. (8).

Lors de la venue de Reagan, on racontait ici, sous forme de boutade, que le numéro un américain aurait apostrophé Gorbatchev : « Cédex le Karabakh à Erevan ; moi, j'ai bien fait de la Californie à un gouverneur arménien ».

JEAN KEHAYAN

« LE CHANTIER DE LA PLAGE ROUGE »
(Editions du Seuil).

(1) En septembre 1988, l'expulsion de Paronut Harikien, militant indépendantiste, l'apparition de drapeaux rouge, bleu, orange, symboles de l'Arménie indépendante, seront révélateurs d'un important courant réclamant un référendum pour l'autodétermination et l'indépendance.

(2) Filis d'Aghazar Lazarian, un riche commerçant installé en Russie et anobli par la Grande Catherine en 1774, Hovakim fonda un célèbre institut pour les Caucasiens. Tolstout, Glinka, Tourgueniev, Stasivskii et bien d'autres y ont aussi étudié.

(3) En russe, sigle de la région du Nagorno-Karabakh.

(4) Pierre gravée en forme de croix.

(5) Le 7 juillet 1988, des affrontements entre soldats et ouvriers, dont on ne saura pas s'ils sont une provocation ou l'effet d'une grève sauvage, entraînent la mort de trois personnes à l'aéroport d'Erevan-Zvartnots.

(6) Galette de pain plate et souple.

(7) Viande de bœuf séchée et parfumée d'épices.

(8) En fait nous apprendrons quelques mois plus tard que le débat n'a pas été retransmis à la télévision le jour même. Il a fallu l'amputer d'une séquence dramatique qui montrait Hampartoumian offrir à Gorbatchev sa carte du Parti et toutes ses décorations pour le convaincre de sa bonne foi dans sa description de la tragédie que vivent les Arméniens.

atch

Եւ ինչպէս զորքն ի Սախաբով եւ ի Կիւնք՝
 ինչպէս Պոնկը (Ալիբաշեան) նոր կոչ մը

«ՅԱՌԱՋ»-Ի ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՄԻՋԱԶԳԻԱՅԻՆ ԳՈԼԷԺԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ
ՏՈՒԹ. ԿԱՐՊԻՍ ՏԷՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆԻ

468

[illegible]

Ստորեւ, «Յառաջ»-ի ընթերցողներուն
կը փոխանցենք տղք՝ Կարպիս Տէր-
եղիսյանին հետ ունեցած մէկ հարցազը-
րոյցը:

ՀԱՐՑՈՒՄ. — Ի՞նչ մտածումե՞ք մզուած
հիմնուած է Ամերիկահայ Միջազգային
Գոլեժը :

[illegible]

ՀԱՐՑ — Ինչո՞ւ Փարսառիկան։

ՊՍՏ. — Նրեկ. — Նրեկ տարուան հանդի-
սանքի մեջ Բաղրիմբեղ յայտեցան, որ
Կարապետյանքի մէջ, որ Փաստաւորայիկ չա-
ղակներ ՚Բո՛ւնք՝ գտնւի և զիստովն չա-
ղակներ համարաւորեն։ Այդ պարագայի-
քէն համար կարգաւորեալ Յամահայտա-
մը, որպէսզի դատ չաւաղէ։ Հակոբյան
քաւովն ինքն ինքն պարզաբանեալ ունե-
ցան 15 թիւք՝ 300 տոմսերով, որոնք
արդէ կ'էր խմբեալ արտաւ ինչի մը
կեանքով արդէ չաւարայարդ կրնա-
կարտան մնալ։ Այդ թաւաղէ կարգ-
կարգաւորան, երբ շարքեր կարգա-
մէ միկնէ տարը չաւաղէ։ Այն հակա-
համարայիկ պարտ արդէ կ'արժէ 30 թի-
ւէն տարը։ Յամահայտեան պարտու-
մանը կ'արժէ 300 տոմսերով, որոնք
կ'ունեն արժէքով ծանախն զբաւառ-
ւառ մը, որ զժողովարարը չաւորեցող
զբաւառահանք զորքը, ձիապահ
տոմսը, որ աչք օրեւոր տառախանք կարգ-
բերելու էր, ինչ որ է պարտ, ըլլա-
հայտեանքի ինչ ամանք, ըլլալ արդ-
արաւորեալ ինչի յաւանք տառախանք
ինչ որ կարելի էր։ Հաւանք, չորք ը-
հաւաք տարը, մէստորայիկ ինչեւ պար-
տաւանքի՝ իրենի շարքաւորանքն և զի-
ստարուան ծախքեր։ Իսկ չալանք պիտի
ըլլար ազգային պիտանալը և զի քր-
տաւանքով զով, տալանք ծանօթ ըստ-
րաքներ զոր օրինակ թիւք, որ երբ չ-
տիրաւ քր քննե ծախք համար, ինչչա-
լանքի պիտի չալանքինք քաւանք ինչ
մար, ինչպէս պիտի չաւաղ անոր ծա-
քեր կեանք։

Այսօր պարտքը կը զգամ յայտարարելու որ եկե՛ք աշո օրերուն յիշեալ զպրոցանալը զժողովրդ, յայտը՝ լեռնաբեր ետք, անիկայն անգամ առկի պատճառաւս 400 լիւր, զտանալով 30 միլիոն տոլարոց կառուած մը: Տնտեսական ոչ մէկ զժողովրդի կ'ունենայինք: 300 բնախարտ եկող ժողովրդին զանձնած գրեթէ

այսօր կրնաք բաւարար չիմնադրած մը
ըլլալ, ամէն տարի լիովին գոհացնե-
լով կը թանկատի մեր կարիքը :

ՀԱՐՑ .— Եւ լսել, թէ այս վերաբերումը ցուցաբերած է Պիզնիի ոգի ունեցող երկրի մը մէջ...

[illegible]

Այս ցրերով խոտը մեր Հայեր հայտնա-
մայրերն են, որովհետև իմ նոր աշ-
տարն ամբողջովն իմ զատկությանը
կենդան խաղալովն էմբողջակա-
կենդան Հայ աշտարարներ ըլլալ Սփիւր-
Հայկական երկրորդական տարր մար-
տարաններն շարունակական, ինչպի-
սաւեւ անտէր՝ որտէք Անկերտին մէջ ե-
ւե իրենց ամանադարաններն կոչուի են
գեւե Հայերէն ինչիկէ ինչիկէ, տոնի-
շուններով Միջանց Նաւանդարան մէ-
ր իրականացան իրենց գոյութիւր, զան Հ-
եւ Նաւանց Հայ աշտարարներն մէր ի-
րենց հայրենաւորն ալլ մասնաշտարա-
նիկներուն աւերմէր՝ կըտան աւելցնե-
ր որ ալլ նպաստներով կոչուի են ղլլա-
ւորը Հայ աշտարարներ Համաշտարար-
աւանդակները։ Հայ աշտարարներ կը-
լայ նոր սերունդով եւ սերունդներն շա-
րունակականներն։ Եթէ սերունդ-
ագրեր ըլլալ քիմիականիկ յաջորդներն
ալլ պարագային կամորէր կըտան ղի-
ւորը Հայ աշտարարներ նպաստներն մի-
նաւորներն է աշտարարներն ամբողջ Հայ-
կերտան Համաշտարարներ շարունակ, ին-
չպիսի տեսէ կըտարան, ապաւանի, քննի-
րիկ որտորտ կառուցի որ տեսնեման՝ մի-
նաւոր սերունդին Համաբ։

ՀԱՐՑ. - Դիւքական ի՞նչ միջոցներ կարելիութիւն տաւո՞ւմ եմ իրագործել այս ծրագիրը:

ԳՈՏ. — Երբ Փաստորնիկը Ժաթիկ
 կարճ լիզեւէր, Իրիւսանիկն, ապա քո-
 րուն Ժորժի. Փէրօրը Սարգիսն, զաւս-
 երն՝ Ժորժի. Արմէն Սարգիսն, զաւս-
 անիկն Սիմէն Փոյգիւր՝ շախմատի
 ծէշէր, որոնք օրերուն էր, որ ան ջրհա-
 տար կ'աւ. և Լլրն Համադարաբնի
 Պատիւքը Արեւտանի վէշախմուդը, յ-
 տապալան տեղեքորն ամեն լիջը
 զարնէր Քալիֆօրնիոյ Համադարաբնի.
 Կապիւրը զոյսան ըլլալով և Լլրնի ծ-
 շարիւրդուն ծանօտանալով, և Լլրը
 Համադարաբնի շախմատը թիւնը, զա-
 ր ինչ տեսնալուն՝ Կարգիւրը, զա-
 ղուցան ինչ Ժորժի. Արմէն Սարգիսն
 զաւսերն էլ. Տօքի. Արմէն Սարգիսն
 զաւսերն էլ. Կապիւրը, զաւսիս զ-
 Ինչու և Լլրն Համադարաբնի Հովան
 ինչ տակ քաշալ շախմատի ջոխքէր.
 Զարգաւորեալիւրը իմանալով իր Ժ-
 րէյ, որ Արեւիկաւան Միջօրեայի ոյ-
 Ժը Համադարաբն և Լլրնի Համադար-
 Ին Հովանիին տակ:

Գրեթե 2 միլիոն 1976-ին 90 հազար
մարդիկ համեմատ պիտանեցով - թափ
թափ յատանալու հ. ժամանակի ընթաց
քին արժանանալու քաղաքի կողմից ու

[illegible]

Ամերիկայից Միկաելայի Գոլժերի խումբը հասնում էր կապուցեղեղյան խոտ համարյա 10-15 մետր հեռավորություններից՝ իր փայլուն սպիտակ ունեթև ճակատից համարյա 100 հարյուր քառակուսի ֆուտերից Գոլժերը Կապուցեղեղյան խոտից հեռավորություններից: Անոր շնորհիվ է, որ ապրիլի լուսնամեղմի ամիսը հեշտայ ցուրդը լուսամբ էրբեր: Արևային ճակատից, որ խորհրդանշաբար շախմատի լուսնամեղմից էր զիջում, հեռավորություններից էր Կապուցեղեղյան խոտից հեռավորություններից: Փաստորեն, 13 տարեկի էր կանոնակարգի Գոլժերը, շնորհիվ այդ լուսնամեղմի:

ՀԱՐՑ. - 1976-ին չե՞րք ելամուտեցաւ Դո-
լեժը, քանի՞ ուսանող ունէիք:

ՊԱՏ. — Զառ ասանով ունե՞ինք, որտեղ
 ասանով տեղ հար ՄԷՔԵՆ Արեւի-
 ճին: Արեւանից կացութիւնն աչդ
 ընտել նոր պէտեմ իջ վարեմքարան, շե-
 ճանցդ դիւրեմք իջ շտեմք ապակեմ
 անեմք, ամանանոց որ աչդ որտեղ ուն-
 արա՞նք նա աթե՛ք չունե՛ք Արեւան
 իջ, ինչեւ որ ունե՛ա արար: Տարեմք
 ինքնաթիւք ուսանողեք ուսնայեմք: Պար-
 խաւասեմք, սարկա՛նք ունե՛նք ինչ
 ունե՛ք աչդ աչդ պէտեմ: Ի՞նք Արեւանուտեմ
 արագալաւան կապեմք: Վարա՛նք
 մար եւ Արեւանից աչդ դիւրեմք անուո՛ր
 իջ տեղ չունեմք, արար դիւրեմք: Մե-
 ինքնաթիւք 500 ուսանող ունեմք, փոխա-
 կան 200-ի: Ստակե՛ք պէտե՛ք եւ արեւի-
 ճանցդ նե՛կ աչդ՝ որ աչդ պատարե՛ք
 լուսեմք, ամեքեմք ուսանողեք: Մե-
 ճին Գոյեմք նպաստեմք ի՞նչ մեք իջ
 աչդ տեղք ներքաւեմ: Ի՞նչեւ Գոյե՛ք
 Արեւիճի մէջ պտուիւնե՛ք, Սփռե՛ք
 իջ պարեմք: Դաւանեմք ծառայեմք Նախե՛ր
 պէտե՛ք, որ հարեւոր դիւր կայարա՛ն
 պարեմք մէջ: Ինչեւա՛նք չառնող
 ներքեմ: 30 տոմար դիւրեմք Արեւիճի
 Նախե՛ր: Ստակ արքայեմք ի՛նչ իրող
 ինքան, որ Գոյե՛ք ծառայեցա՛նք: Ան-
 իւրեւնք, մարդիկ ունե՛կան կանա՛ն
 ունե՛նք աշխատանքներուն եւ ձեռք ձեռք
 խաղցու՛ք, ինչեւ ինքն: Կար, որ Գոյե՛ք
 ինչեւ ինչեւ ինչեւ: Կար, որ Գոյե՛ք ինչ
 խաղցա՛նք Տարաբարաշխութեան մի-
 ճք, որ երկրորդ եւ արեւոր Միացեալ
 Նաւանցիքն մէջ եւ չե՛ք լրեւանարեւ
 իջդ դիւրեմք: Ինքան պատուեմք կո-
 ունք, խաղցա՛նք աշխատանքա՛նք:

ՀԱՐՑ. — Ի՞նչ կրնա՞ք բանի կրքակո-
մակարդակի մասին այն ուսանողներու-
նքունք կուգան Միգին — Արեւելիէն :

[illegible]

ՀԱՐՑ. - Ըսի՞ք քեզ Գուլեթը մեքիայ
ուսնի շուրջ 200 աւսանողներ. ի՞նչ է
աւսանողներու մէջ Հայերու քիւր:

ՊԱՏ. — Մեծամասնութիւնը, մօտ
տոկոսը Հայեր են, մնացեալները՝ Աս-
րիկացի, Զինացի, Քորէացի, որոնք

ՀԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ՆՈԹԵՐ

4 5. 4 5. 0 5.

(Բ. Է. Վերջին մասն)

Երկրորդ անձնադրոսի թղթի մեջ
մեծացող հարս որ, Բազեվի Կարա-
թեհմանյանն էր: Թէև Կարաթեհի մէջ
մեծացողի որդեւ ծոցէից Լիւրմանը, ինչ
հարկանքներ իր հայրերի անունով հա-
մար էր գիրք: Մնած է նոր Ջուղայի Մե-
ժուհ Կիրք: Հոգիականն էկած է
1918-ից եւ 1927-ին մեծաբար արտքով
էրգը մնացած է հոն պատմութիւնաւ
պաշտօններ զարկող խորքի հաշուա-
տութիւններով: մէջ է Լիւրմայի ունի
պատմարդար զիրքի հոյ ճաղով թիկն էր
որովս իմանալով: Անտրայսերն ու ճողո-
քարմալած խորքի անդունդ:

[illegible]

Երբորդ անձնասարսփիւնը որուն հետ
ծառօնաստակու հաճութիւն ունեցաւ, զ
Նեկուն Բարեկամս յայնքէն: Չինք կը ճան-
նան որպէս Նիթնոն Պաշիւ: Ծնած է
Թիֆլիս, 1909-ին: Պր. Բարեկամներ Աշ-
խատիւ Մարտնի տառնականութիւն է: Անցեա-
լին հպած է Դանա տառնականութիւն՝ հայկաթա-
ստիւն մը, ինչպէս և Դանա: Հուլիսական Մար-
տնական Ակում մը:

Նշվազանց զարգինքն մասին երևի
նշախառն գրեթե միջուկայն զարգում
անդիտիմն։ Առաջին հատորը՝ Armenia
in India, որ կը բաղադրանայ 630 էջով,
գրեթե ի նշախառն մտածի մաստադրակն
գրաբարազան էն պատմաբանը՝ Մեքսթրո
Մեքսթրոն, որ մտան ի 1871-ին։ Նոր շա-
ղախի մէջ են երկուստորս տարեկին կեան
ի Կալիֆորնիայ են ձեռնարկը տարեկին
կառն, ամբողջ 35 ապրիլ ուսումնասիրել
Նշվազանց զարգինքն պատմական
առջ տնկելով նշախառնային որդեգր
զինքն շալունքին տառով են ամբ
փոխ հատորը որ պատմաբան մեծ ար-
տիքն արեալ։

տաքորդում են լինչանքարսիւ արար-
բաղորտական հնչողքով, ամառամեջ
գերալին ճարտարադիւտութեամբ, ճի-
մբ՝ դոր Լա Վրոնչի համարաբեր լուծի-
շու հնչողք, որ Գոլշոք չի կրնար ունե-
նալ այն հնչողք, ինչ որ ունի Վա Վրոնչ
համարաբեր և փոխադարձաբար Վրոնչ
մայսարանն այլ չի կրնար ստանալ այ-
հնչողքը, դոր հաստատու է Ամերիկի-
նայ Սինգապուրի Գոլշոք:

ՀԱՐՅ. - Ո՞րքան է ուսանողի մը ծախսը Գոյէժէն մէջ :

9158 Առաւելումը մեր ստորեկան իջրէ-
րը մօտ 8.500 տարւոյ է, որտեղ ի՞նչ
հեղուկ գիւղեկներն են ճաշդ գտնու-
ող որ կը հաւանի 4.500 տարւոյ: Բարձր-
Քանանի մէջ որ կը գտնուին տասնե-
րէն ի՞նչէն հաւան 6-500 տարւոյ է:
Գիւղ կը հնչեցնող որ ճարձգին ճիւղ
շտանտ տանաւ Երուսէլի ինձ հա-
մարէն տեղի կըլորն որտեղ
պարտաւորութիւնն է, զամբ որ ճարձ-
գը ցանցին եւ տպագրման պապոյթին
կը շնորհէ: Հոնաւորը ճիւղի պիտի
ձախէ, պատուինք պիտի տան եւ շե-
քաւ մը պիտի գտնուին: Ինչ որ կը
տանք աշտ, արժանաւ մէջ որ
ձախէ: Հաւանաւոր կը որ ինչ բր-
պապոյթի հաւանք ճիւղ ճարձ-
գի պապոյթ տալովցին պարտաւոր-
ութեան ինքնին հաւանքն, պապոյթն
իւրաքանչիւրը ինձ պարտաւոր-
ութեան ինքնին պարտաւորութեան:

(Մեացեալը յաջորդով)

Բ ԵՐԾԱՆԱԿ

ՓՈՒՆԱԿ ԵՐԵՎԱՆԻ

Ի ԵՐԾԱՆԱԿ

Փաստին ինչպե՞ս — Տրյապարու
քաղաքի հրդեհակային ծառայության
ՏԻՐԻՆԻ ԶՈՒՄԻ ԽԱՅԻԿԵԱՆԻ
(Երևան)՝ ՏԵՂԵՂԱՆԻ

մահը, որ պատահեցավ Փետրուար 6-ին,
82 տարեկանին։

Իր վերջը կը բաժնին իսկ Պետրոսյան,
Ինչպե՞ս նաև, Գալստյան, Գալստյան,
Սվերյան, Հոգանյան քաղաքիցները՝
Յուզբախյան քաղաքիցը կը կատարուի
Փետրուար 9, Հինգշաբթի ժամը 14-ին,
Փարիզի Ս. Յովհաննես — Մկրտիչ Եկե-
ղեցին, ուրիշ ժամերը կը փոխադրուի
Անտոնով լե Գոնիզի գերեզմանատունը,
ամբողջական ժամը քննարկման զամ-
բարանը։

Որևէ փառազոր հրապարակում, կը
խնդրուի ներկայա իրեն այդ նկատման։

ՏԻՐԻՆԻ Արսիկը կը քաղաքի մահուան
առթիւ, ՏԵՂԵՂԱՆԻ Արսիկը Պետրոս-
յան 500 ժր. կը նուիրեն Վեհապետին։

•

ՏԵՂԵՂԱՆԻ Յարկի Յարուկյանի
կրեմը խնամքին ՏԻՐԻՆԻ Քիչրախանի
մահուան քաղաքիցին առթիւ 500 ժր.
կը նուիրեն Վեհապետին, բաժնելով՝ ՏԵՂԵՂԱՆԻ
և ՏԻՐԻՆԻ Յարկի Քիչրախանի, ՏԵՂԵՂԱՆԻ
և ՏԻՐԻՆԻ Տիգրան Տեղեկյանի առջը։

Ս. ԵՐԾԱՆԱԿՆԻ ՄԱՐԿԵ
ՓԻՐԻՉ

ԱՐԹՈՒՐԱՆԻ

Մեն ԳԱՆՔԻ Հետեւեալ կերպի օրե-
րուն, պատարագին անկողնայէ առաջ՝
ժամը 10-ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս —
Մկրտիչ Մարտիկեցոյ ժէ՛՛՛՛ Արեւադայի
մահուան քաղաքիցին պիտի կատարուի —
կերպի, Փետրուար 12-ին Արտախանի
կիրակիին

ԿԻՒՆ

Փետրուար 12, կիրակի, առաւոյտն
ժամը 10-ին, Վիկտոր Սեն — Քլաուդ մա-
րտի ժէ՛՛՛՛ կը մատուցուի պատարագ։
Կը պատարագին և կը քաղաքի Հոգեւոր
Հովիւ՝

ՋԱՅԻՍ ԿԱՐԿԱՅԵԱՆ ԱՆԵՍԻՔԻՆԸ,
Պատարագի կը կը կատարուի Փետրուար կը կա-
տարուի Վիկտոր Դարբնի կողմէ։

ISABELLE PECHTIMALDJIAN
PHARMACIENNE — BIOLOGISTE

a le plaisir de vous faire part
de l'installation de son

LABORATOIRE
d'analyses médicales

12, avenue Carnot - CACHAN

50 mètres de la station
Arcueil - Cachan du R.E.R.

tél. : 46. 65. 40. 44

S.O.S. ARMENIE
CLAMART

Samedi 11 Février à 20h45

En l'Eglise Saint-Pierre — Saint-Paul
Place Ferrari — 92140 CLAMART ...

CONCERT

AU PROFIT DES SINISTRES D'ARMENIE
sous la présidence d'honneur de

M. JEAN-PIERRE FOUCHER

Député - Maire de Clamart

avec la participation de :
ASTRIG DEDEYAN Mezzo-Soprano
de l'Opéra d'Erevan de l'Opéra de Paris

ORCHESTRE DE MUSICA

Direction Martin BARRAL

Hasmig Surmelian (piano)

Ivan Asdvadzadourian Stepan Agueri
Ténor Sautour

Dominique Allayrangue Natcha Omnes
Mezzo-Soprano Flûte

à l'orgue Mathieu Courcier

Billets :

■ Eglise Apostolique :

6, ave. Bourgain, Issy-les-Moulineux

■ Sayat Nova :

18, bid. Rodin, Issy-les-Moulineux, 40.95.03.38

■ Epicurien Eniz :

14, rue des Monts, Clamart, 46.45.27.52

■ Carla :

8, rue Auguste-Gervais, Issy-les-Moulineux

46.42.89.53

■ Télé Condorcet :

175, ave. Jean-Jacques, Clamart, 46.42.58.17

■ Carou : :

25, rue Paul Vaillant-Couturier, Clamart

46.42.20.77

■ Sevan :

4, rue Lazare-Carnot, Clamart, 46.42.16.07.

— Tarif réduit pour les étudiants —

ԿԱՐԿԱՅԵԱՆ Ս. ՄԱՐԿ
ՓԻՐԻՉ

Հետեւեալ, կատարուի և Հանգանակ
մահուան քաղաքիցին, Անտոնով լե Գոնիզի
Ս. Մարտիկեցոյ ժէ՛՛՛՛, Փետրուար 10,
Ուրբաթ օր, կերպի ժամը 7-ին, փա-
ռիկան շրջանի քաղաքի կը կատարուի
մահուան քաղաքիցին։

ՓՈՒՆԱԿ

ՎԵՐՈՅԵԱՆ ԽԱՅԻԿԵԱՆ — Փառային Հ.
Իսահանյան մահուան քաղաքիցին, Հինգշաբթի
ժամը 14-ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս —
Մկրտիչ Մարտիկեցոյ ժէ՛՛՛՛, Փետրուար 13,
ժամը 20-30-ին առթիւ քաղաքի Հաւաքան-
դին։

YAN'S CLUB

Gafé - Théâtre

LE THEATRE ARMENIEN

Rusani

dans une nouvelle création

CHAHNOUR, SHAKESPEARE
ET LES AUTRES...
SONT TMOINS

COMEDIE A SKETCHES

Vendredi 10 et Samedi 11 Février
à 21 heures 30

au YAN'S CLUB

5, ave. Reille — 75014 Paris

Réservation : 45. 89. 20. 48

Entrée : 120 Frs.

LE CENTRE CULTUREL
et LES CINEMAS J. PREVERT
D'EPINAY-SUR-SEINE
et L'ASSOCIATION S.O.S. ARMENIE
présentent

CINEMA

ET

MUSIQUE

D'ARMENIE

du 8 au 14 février

Dimanche 12 février à 15 heures
JOURNEE DE SOLIDARITE
AVEC LES SINISTRES D'ARMENIE
Cinéma: Achik - kerib de S. PARABJANYOV
Musique: par l'Ensemble instrumental
« ASHOUR »

CINEMA

—ACHIK-KERIB
de S. PARABJANYOV les 8 et 10 à 21h.

—LE TANGO DE NOTRE ENFANCE
de A. MKRTCHIAN les 9 et 13 à 21h.

—UNE GIFE
H. MALIAN les 11 et 14 à 21h.

Cinéma J. PREVERT

(Centre Commercial-Epicentre)
R.N. 14 Epinay-sur-Seine (Parking)

Renseignements et locations :
Centre Culturel d'Epiny-sur-Seine
Tél. : 48. 21. 41. 07

Prix des places : 35 frs.

Les fonds récoltés seront versés
à S.O.S. ARMENIE.

A LOUER

Dans un pavillon, situé à Maisons -
Alfort, un appartement de 3 - 4 pièces.
tout confort, chauffage individuel.

Téléphoner :

45 26 76 77

Նշել հոգեւոր մահուան քաղաքիցին՝ Վալա իւ-
նտոնով լե Գոնիզի քաղաքիցին և Նուարդ Ան-
տոնով լե Գոնիզի քաղաքիցին օրերուն Արեւ-
մարտ 1-ին Հաւաքանդին 1-000 ժր. (առա-
նայ Վեհապետին)։

Imprimé sur les Presses du Journal «Hartech»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55953

— Pour la libération des membres
du Comité Karabagh
détenus à Moscou;

— Pour le renouveau
démocratique en Arménie
SOLIDARITÉ FRANCO-ARMÉNIENNE

vous invite

à une

REUNION PUBLIQUE

sous la présidence de

Prof. Alex MINKOWSKI

avec la participation de :

— Patrick DEVEDJIAN, Député - Maire d'Antony (R.P.R.)

— Michel SAPIN, Député des Hauts de Seine (P.S.)

— Bernadette ISAAC - SIBILLE, Député du Rhône (U.D.C.)

— Antoine WAECHTER, Président des VERTS

— Jean-Pierre MAHE, Professeur à l'INALCO

— Paul THIBAUD, Directeur de la revue «Esprit»

— Alexandre SMOLAR, Universitaire

— Yves TERNON, Ecrivain

— Jean-Marie DOMENACH, Ecrivain

— Christian DER STEPIANIAN, Président de S.F.A.

le Vendredi 10 Février à 20h30

MAISON DE LA CHIMIE

28 bis, rue Saint Dominique, PARIS 7^e

(M^o Invalides)

— Entrée libre

LES VENDREDIS DE LA QUINTRA
SALLE GAVEAU - SAISON 88/89

Vendredi 3 Mars à 20h30

CYCLE GRANDS ET JEUNES

EN PRESENCE DE

ALEXANDRE HAROUTIOUNIAN

EDWARD MIRZOYAN

(Deux premières auditions en France)

I	II
B. BRITTEN H. PURCELL Chaconne C. F. HANDEL Concerto pour harpe et orchestre CAROL SUE MUKHALIAN	ALAN HOVHANESS Concerto pour piano et cordes «Lousdeak» HASMIG SURMELIAN EDWARD MIRZOYAN «Epithème» (première audition en France) A. HAROUTIOUNIAN Rhapsodie pour piano et orchestre Au piano l'auteur : A. HAROUTIOUNIAN (première audition en France) L'Orchestre Jeune Philharmonie Direction JEAN-JACQUES WERNER
PRIX DES PLACES : 150 — 120 — 80 F.	Etudiants, C.V. 50 F.

Siège Quatra : 3, rue des Sts. Pères, Paris (VIe) — 42. 60. 74. 70
Salle Gaveau : 45, rue La Boétie, Paris (VIIIe) — 45. 63. 20. 30

Սրբի խոր ցառով կը ծանօցանք
մեր սիրելիքս՝
ԱՐԱՆԻ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆԻ
կողմից մասը, որ պատանդեալ Գոմ-
արար Կոմի, ինչ - Երբեք մէջ չիւ
կարգանք հրապարակեանս
Սպասիր՝ Երկրորդ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆԻ
ՏԵՐ և ՏԵՐԻ Ժողովը ՏԵՐՈՒԹԵԱՆԻ
և, պատկեր՝ Բրիտանիոյ և Բրի-
տանիա

Արարիկեան և Արարիկեան ընտանիք-
ներ և զուտակներ
«ԱՐԱՆԻ» - Մեր ցառակոթիկները
Գր. Երկրորդ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆԻ և ըն-
տանիքին:

(Տար. Ա. Էշմ)

ձաղկելով նաև Քրիստոսի կառավարու-
թիւնը և ընկերակցական կառավարու-
թիւնը: Ճանաչողութեան և կրթութեան
բարձրացումը և ՏԵՐՈՒԹԵԱՆԻ ձեռնարկը:

ՔՈՒՐԷ ՄԱՊՈՒՆ

ԻՄՐԸ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՆՏ

ՄԵՐԵՆՈՒՄԻ ՆՈՐ ԱՆԱՆԱՐԿ

«ՄԻՈՒԹԵԱՆ» օրակարգին Փետրուար 7-ի
թիւին մէջ, Քուրէի Մար. Մեծ ժողո-
վին Արարիկեան Գործիք և Ներդրու-
թիւնը յանձնարարեալ յանձնարար՝ Ի. Բալայ
կողմից արարեալ յանձնարար յանձնարար
հանձնարար: Քուրէի արարեալ յանձնարար-
թիւնը արարեալ յանձնարար յանձնարար
և մեր ժողովը յանձնարար յանձնարար

Այս պատճառով կը յայտարարեմ որ
Քուրէի Մար. Մեծ արարեալ յանձնարար-
թիւնը կը յանձնարար յանձնարար
Այս յանձնարար-Քուրէի Մար. Մեծ
հանձնարար, Յանձնարար յանձնարար
Մար. Մեծ - Նախանձնարար յանձնարար
հանձնարար և յանձնարար յանձնարար
մասին - Քուրէի կը յանձնարար յանձնարար
արարեալ յանձնարար, որով կը Քուրէի
արարեալ յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար

Այս յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար

Այս յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար
և յանձնարար յանձնարար յանձնարար

ՔՈՒՐԷ

ՔՈՒՐԷ ՄԱՊՈՒՆ

ԱՐԱՆԻ ԳԵՆԵՐԱԿԵԱՆ

Վարանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի
Բաժանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի
Բաժանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի
Բաժանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի
Բաժանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի
Բաժանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի
Բաժանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի
Բաժանի Զ.Մ. Կասա. Մարտի

ՏԵՐԻ Արարիկեան յանձնարար
արարեալ յանձնարար, ՏԵՐ և ՏԵՐԻ Մ. Մար-
թիկեան 250 Ժր. կը յանձնարար յանձնարար

ՅԵՏԱԶԳՈՒՄ Է

Կապու Մար. Մեծ - Փետր. Զ. Մար. Մեծ
մասնակցութեամբ յանձնարար յանձնարար
արարեալ յանձնարար, որ արարեալ յանձնարար
Մար. Մեծ - Մար. Մեծ և, ի յանձնարար
Հանձնարար յանձնարար յանձնարար յանձնարար

ՔՈՒՐԷ

ԿԱՐՏԵՆ ԵՐԻՔ. Պատկեր - Քուրէի Զ.
Բաժանի մասնակցութեամբ, ընդհանուր
ժողովի կը յանձնարար յանձնարար
մասնակցութեամբ, ընդհանուր, Փետրուար 13,
մասն 20-30-ին ստիպեալ յանձնարար
յին:

l'Amérique Latine pour l'ARMÉNIE

CONCERT EXCEPTIONNEL

au profit de S.O.S. - ARMÉNIE

sous le haut patronage de Madame Michèle Gendreau - Massaloux,

recteur de l'Académie, chancelier des Universités de Paris

Mercredi 15 février à 20 h 30

Grand Amphithéâtre de la Sorbonne

47, rue des Ecoles, 75005 Paris

(Ouverture des portes à 20h)

Accès: M° St. Michel, Cluny ou Odéon - Bus: 63, 86, 87, 21. 85. 38

■ QUILAPAYUN

■ LES GUARANIES

■ LOS JAIVAS

■ MAIZ (sous réserve)

■ MARCELO HASCHÉ

■ QUETA RIVERO

■ RIOCHARY

Participation aux frais:

100 fr. chèque libellé à l'ordre de IN.C.L.A. - ARMÉNIE

Billets en vente:

■ S.O.S. - ARMÉNIE: 15, rue Jean Goujon, 75008 PARIS de 12 à 19h

■ Restaurants INCARI: 9, rue Monsieur Le Prince, 75006 PARIS - 46. 33. 65. 32

■ Restaurants INCARI: 19, rue Pierre Lesco, 75001 PARIS - 42. 33. 19. 98

■ Restaurant El Boliche: 43, rue Faidherbe, 75011 PARIS - 43. 79. 87. 93

■ C.I.R.C.E.: 12, rue Pierre et Marie Curie, 75005 PARIS - 43. 29. 00. 45

■ IN.C.L.A.: 86, ave. Gallieni 93140 - 48. 02. 19. 40

■ Galerie de l'espace latino-américain: 44, rue du Roi de Sicile, 75004 PARIS

de 19h30 à 19h - 42. 78. 25. 49

■ Centre Culturel Mexicain: 28, bid. Raspail, 75007 PARIS - 45. 49. 16. 26

■ Au Grand Amphithéâtre de la Sorbonne: 48, rue du concert

■ IN.C.L.A.: 86, ave. Gallieni, 93140 - 48. 02. 19. 40

3 MARS 1989

PALAIS DES ARTS ET DES CONGRES

25, AVENUE CRESSON

92130 ISSY - LES - MOULINEAUX

CONCERT LIZ SARIAN

Dès à présent

Billets en vente chez:

● BAKERDJIAN - 35, rue de Trévise - 75009 PARIS

Tél.: 47. 70. 07. 25

● Mme PALOUYAN - 9, rue de Trévise - 75009 PARIS

Tél.: 45. 23. 24. 97

● Mme KAPIKIAN - 175, avenue Jean Jaurès - 92140 CLAMART

Tél.: 46. 42. 56. 17

● ARCHA - 114, rue d'Aboukir - 75002 PARIS

Tél.: 42. 36. 76. 56

ATTENTION A dater du 1er Février, les billets

seront en vente exclusivement au Palais des Arts

et des Congrès - Issy - les - Moulineaux.

G.I.A. U.A.F.A.C.

GROUPEMENT

INTERPROFESSIONNEL ARMÉNIEN
UNION ARMÉNIENNE
DES ARCHITECTES ET CONCEPTEURS

Le Groupement Interprofessionnel Arménien et l'Union Arménienne des Architectes et Concepteurs, à travers des informations qu'ils ont recueillies, en particulier auprès de certains de leurs membres, Alain MARCEROU, Benji AGOPIAN, et Antranik ZACHARIAN au retour de leur mission respective en ARMÉNIE, ont décidé de concentrer, dans un premier temps, leur action sur une étude d'Urbanisme portant sur le site de SPITAK et répondant à une demande locale.

Ils souhaitent que cette approche ait une valeur d'exemplarité. Un dossier complet, notamment une maquette, des plans, une note de synthèse est en cours d'élaboration par un ensemble de professionnels.

Il sera présenté à une date très prochaine et qui devrait se situer environ sous une dizaine de jours, au YANS Club, avant de l'être aux autorités compétentes et à la presse française.

Le G.I.A. et l'U.A.F.A.C. sont ouverts, à toute coopération sur ce projet et sur ceux qui sont à l'étude et seront présentés ultérieurement.

Toutes les compétences, intérieures ou extérieures à la Communauté arménienne, sont les bienvenues.

Paris, le 3 février 1989

G.I.A. / U.A.F.A.C.:

B.P. 120 75763 - PARIS cedex 16

tél.: (1) 46. 03. 52. 63

ԿԻՆ

Փետրուար 12, Կիւրակ, առաւօտեան
մասը 10-ին, Կիւրակ Մեծ - Փետրուար
մասը մէջ, կը մատուցուի պատարագ:
Կը պատարագ և կը զարդարեմ նոյն
մասը:

ՄԱՅԻՍ ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՆԻՍԻԿԵԱՆ
Պատարագ կը զարդարուի կը զար-
դարուի Կիւրակ Փետրուար յանձնարար:

CENTRE CULTUREL

ST. MESROB

10 bis, rue Tholin, Paris 5^e

CONFERENCE

A l'occasion de la publication de son dernier livre

« L'ODYSEE MAMELOUCKE »

BEATRICE KASBARIAN - BRICOUT

ethnologue, conférencière

parlera de cette grande aventure

historique

(avec diaporama commenté)

mardi 14 février à 20h30

au Centre Culturel Saint Mesrob

10 bis, rue Tholin, 75005 Paris

Buffet: 19h30. Participation: 50 F

YAN'S CLUB

Café - Théâtre

LE THEATRE ARMÉNIEN

Réouverture

dans une nouvelle création

CHAHNOUR, SHAKESPEARE

ET LES AUTRES...

SONT TEMOINS

COMEDIE A SKETCHES

Vendredi 10 et Samedi 11 Février

à 21 heures 30

au YAN'S CLUB

5, ave. Reille - 75014 Paris

Réservation: 45. 89. 20. 48

Entrée: 120 Frs.

[illegible]

ՄԵԴԵՎԱՆԿԱՆ

Այն էրտյանն էր Յակոբ Ժառի
կը ինդրին որ չպահանջուածն պաշտօն
կատարուի իրեն մայրերուն՝

ՆՈՅԻՄԻ ԷԼԻՍԱՅԵԱՆ — ՊԱՆԻՐԻ

ՍՄԻՐԻ ՊԱՆԻՐԻ — ԿԻՒՄԻՆԵԳԵՐՏԱՆԻ
մանկունն քառասունքին էր ասոր ինչին
առին: Նոյն ասին իրեն, ինչպէս նաեւ,
իրեն պարտաւորներ կը փառագին, որ
էրտյանն իրեն մայրերը՝

ՍՐԱՊԻՈՒ ԷԼԻՍԱՅԵԱՆ

ԳԻՐԳՐՈՐ ՊԱՆԻՐԻ
տնտեսները, մահացած տաղիներ՝ 1978ին,
Էրզրորը՝ 1982-ին:

Գրեթէ, Փետրուար 12, Փարիզի Ս.
Եղիսանէս — Միգրել Եղիսանէս:

I'U.G.A.B. - Jeunes

vous convie

au récita de

Serguei Markarian

lauréat du concours international
de piano Casagrande (Italie)

le samedi 18 février à 20 heures

au Centre Culturel

ALEX MANOOGIAN

118, rue de Courcelles, 75017 Paris

Au programme:

Beethoven, Brahms, Babadjanian,

Khatchatryan, Komitas,

Gasparian, Tigranian

Participation aux frais: 70 Frs.

(au profit des victimes du séisme

d'Arménie).

Réservation:

U.G.A.B. — Tél.: 45 20 03 18

ՇՆՈՐԱԿԱԼԻՔ

Կապոյտ Ուայի Գանձեղ — Քալանի Զ.
Իսահակեան մամանից շնորհակալու-
թեամբ ստացած է 100 Ժր. Օր. Եռանկի
Տէրչեանի փոխան ծաղկեպաղի Ես-
րայիմ Գեղեցիկի մահուան առիթ:

VIENT DE PARAITRE AUX EDITIONS ENTENTE

MARC NICHANIAN

AGES ET USAGES

DE LA LANGUE ARMÉNIENNE

Un ouvrage de 430 pages, qui raconte

l'histoire de la langue arménienne,

des débuts à nos jours.

Commande: Editions Entente: 12, rue Honoré Chevalier, 75005 Paris
ou chez votre librairie.

ՇՆՈՐԱԿԱԼԻՔ

Սէն — Փետրուար 12, ժամը 12 — Մարտի
Երեւոյնց Մարտիկանի խումբը ստացած է
Տեղեկագիր Նախագահութեանը: —

Վախում Գայիսիկեանի մահուան առ-
թի՝ Հայաստանի աղետալներուն հա-
մար Գրիգոր Մարգարեան 300, Մարգարե-
ան րնանիք, Տէր և Տէրին Լուսինի
Միշտեան 200-ական, Գրիգոր և Եղիս
Միշտեան, Փրոքս Միշտեան 100-
ական Ժրանք, Մարգարեան րնանիք,
Փան Մարգարեան 200-ական Ժր., Փրոքս
Մարգարեան, Եղիսար Մարգարեան, Եղիս-
արգարեան րնանիք, Արիկ Միշտեան
100-ական Ժր. Խաչիկ Զարգիսի մահ-
ուան առթի:

Կարպետ Գալան 200, Զարգիս
րնանիք 150, Տէր և Տէրին Նեղիշե-
րեան, Մուրչիկեան րնանիք, Քիւրճե-
ան րնանիք, Զարգիսի զաւակները
100-ական Ժր.:

Իւլիան Պապուսարեանի մահուան առ-
թի՝ Փաղ Մեանեան Խո-Ռա-Արմենի
100 և 100, Տէր և Տէրին Պերճ Կարա-
պետեան 100 Ժր.:

Խաչիկ Թէրչեանի մահուան առթի՝
Սէն — Փետրուար Կապոյտ Ուայի մամա-
նիցը Հայաստանի աղետալներուն 200,
Սիմոն Պիտի 500 Ժրանք, Պապուսարե-
ան րնանիք 200 Ժր., Յակոբ Զախարեան,
Պապուսարեան րնանիք, Տէր և Տէրին Պերճ
Պապուսարեան, Տէր և Տէրին Գարգիս
Սիւլայեան, Տէր և Տէրին Մարգարեան,
Միշտի Կիւրճի 100-ական, Ժր., Եսար
Մարգարեան 50 Ժր., Քարապետ Զախարե-
ան 100 Ժր. Սէն — Փետրուար Կապոյտ Ուային:

ՇՆՈՐԱԿԱԼԻՔ

ԻՍԻ — Զին Նամակը Ժր 1000 Ժրանք:
ՓԱՐԻՉ. — Ա. Գալանիան 800 Ժր.,
Ա. Արմարեան 100 Ժր., Պապու Քո-
րտեան 100 Ժր., Ուրճ 200 Ժր.:
ՄԻՒՆԻՍԻՐԻ. — Ուրճ 500 Ժր.:

ՇՆՈՐԱԿԱԼԻՔ

Տէրին Արսէն Կարգիսի մահուան
առթի՝ Տէր և Տէրին Ե. Գարգիսեան-
եան 250 Ժր. կը յուրեն ճանաչե-
րարգրտածն:

Ս. ՅԱՐԳՐ — ԼՈՒՆ

ՏԵՂԵԿԱԿԱԼԻՔ

Երեւոյնց, Փետրուար 12, տուն Է
«Տեղեկագրութիւն»: Այս առթիւ Լիւնի
Ս. Յարգր Մար Երեւոյնց Տէր Ժամը
10-ին, խորանի ժողովուրդը բաց հա-
ղիսանք պատարագ կը մատուցուի:

ՅԻՐԱՆԱԼԻՔ ԳՐԻԳՐԻՐԻՐԻ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ Բ.

Après - midi littéraire autour de la
Question de la traduction

PIERRE TER SARKISSIAN

parlera du

«Bateau sur la Montagne» (K. Zarian)

«Le Monastère» (D. Tchegourian)

DENIS DONIKIAN

parlera de

«Que la lumière soit» (B. Sevag)

le dimanche 19 février à 16 heures

au Centre Culturel Alex Manoogian

118, rue de Courcelles, 75017 Paris

— Entrée libre —

CHOEUR MIXTE ARMÉNIEN DE PARIS

SIPAN - KOMITAS

FONDÉ EN 1923

CONCERTS

AU PROFIT DES SINISTRES D'ARMÉNIE

— GONESSE —

Samedi 4 Mars

à 20h45

Eglise St. Pierre - St. Paul

Près de l'Hôpital

— ALFORTVILLE —

Vendredi 10 Mars

à 20h45

Eglise Notre Dame

3, rue Jules Cuillierier

— ISSY —

Vendredi 17 Mars

à 20h45

Eglise St. Etienne

Place de l'Eglise

avec la gracieuse participation de

SONIA NIGOGHOSSIAN (Mezzo) RENÉ MASSIS (Baryton)

MARIO HANIOTIS (Basse)

Solistes des chœurs

Meguerditch Boghossian (Ténor) René Martayan (Ténor)

sous la direction de

GABRIEL APRIKIAN

PROGRAMME RENOVÉ

S'adresser aux membres de la Chorale et à la Croix Bleue.

Prix des places: 100 Frs. pour un concert

ՅՏՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՑԻ
ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԵՐԱՆԻ

ԿԻՐԱՎԻ, ՄԱՐՏ 5

Կէսօրէ զերէ, Ժամը 14-30-ին

SALLE DE LA CHIMIE

28 bis, rue Saint Dominique, Paris 7°

(Me INVALIDES)

— Մուտք՝ 50 Ժր — — Երախանքով՝ ձրի —

Յալապիք՝

■ Սպորտական Երջանային Ներկայացում,

■ Հայերէն խմբիկ և պարեր

■ Հաշտեա ճը

■ և հայերէն ներկայացում:

Հանդիսին հասցըը պիտի յատկացուի Հայաստանի աղետալներուն:

Meubles Ghazarian

4.000 m² de mobiliers
présentés en ambiance

Z. I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél.: 42. 89. 27. 47

« Բացառիկ գեղեցիկ ժամանակակից քանդակներ »

ձնոր է ր ր մաշկանայուն կը կնէր լուխիւնն հասած տարիքէ մը, բայց ե պարտւի ր բացակայութիւնը զգալի պիտի լայլայ, բոլոր էնքան մաշաւայու, ուրիշ աշխատ մարտ էն ր ներկայու. թանն սրահէ մը անկիւնը։

Մեր ցաւեղով թիւնները Տէր ե. Տիկին Գեորգ Գեորգի Մարտեանն ե. զուսաննքուն։

Յուրաքանչիւր թանն մաշկամաշու. թիւնները ամա՞ Գ. էջ։

ՔԱՂՈՒՆԻ բնակչությունը ստիճ դառը
Հասած է և երկրորդի օրոնը Հա-
բիբաուր Հողի պը բունած են բուժարանի
ևս առեկն, ուր ՄԱԿ-ը պարբերաբար
ճրարի մը կ'ըրադրոճկ ևս անուշը կը
բախկ: Կան անոնք խառնվելը, ուր
միւ. պտուղ, բանջարկը կայ ամեարա-
նակ, բայց աչքան սուղ է, որ մոլոր -
վարդը միայն դիտելով պարտի գրեհ -
չաւը:

(Tump. p. 7. 49)

(suite de la 1ère page)

P. VAN MOORSEL
L. ZUKIVAN
CJ. MUTAFIAN

Pr. Dr. Université LEIDEN
Prof. Dr. Université de VENISE
Maître de Conférences à l'Université de Paris-Nord,
Historien, PARIS
Etudiants Université de Berlin-Ouest
S. O. GERBERN
K. IPTA
CJ. ROHRBACHER FRICKER
INALCO. Institut des Langues et Civilisations Orientales PARIS
FRANCE
Etudiants NERSESSIAN
G. OURGHANLIAN
S. ADOURIAN
K. HOUSSEAN
M. R. TOMAYAN
M. ZARTARIAN
A. SAHATDJIAN

PAYS-BAS
ITALIE
FRANCE
R.F.A.

LISTE DES SIGNATAIRES (3) POUR LA LIBERATION DES MEMBRES
DU COMITE KARABAGH

CJ. E. COX
P.N. DER NERSESSIAN
F. GANDOLFO
K. KEVONIAN
R. H. KEVORIAN
L. LEJOIR
G. MUNARINI
W.J. VAN DER DUSSEN
G. WINKLER

Prof. Dr. Université Walfrid Laurier. Waterloo ONTARIO
Supérieur Général. Congrégation Mekhitariste, VENISE
Président de l'Académie Arménienne de Saint-Lazare
Prof. Dr. Université de Rome «La Sapienza», ROME
Chercheur Maître de Recherches au C.N.R.S. Maison des Sciences
de l'Homme. Ecoles des Hautes Etudes Sciences Sociales, PARIS FRANCE
Docteur en Histoire
Conservateur de la Bibliothèque d'Arménologie Nubarian, PARIS FRANCE
Prof. Dr. Université de LOUVAIN
Prof. Académie di S. Lazzaro, VENISE
Prof. Dr. Open Universiteit, HEERLEN
Prof. Dr. St. John's University. COLLEGEVILLE, MN

CANADA
ITALIE
ITALIE
BELGIQUE
ITALIE
PAYS-BAS
U.S.A.

Les Professeurs Kouymjian, Mahé, Weitenberg se proposent de former une «Coordination Académique Internationale» pour faire connaître à la presse et diffuser la présente pétition pour la libération des membres du Comité Karabagh. Ils invitent à la signer toutes les personnes qui travaillent dans le domaine des études arméniennes ou dans des domaines voisins prenant en compte des données arméniennes (Antiquité classique, Patristique, Byzantine, Linguistique, Histoire de l'art, Histoire médiévale, Proche Orient etc.). Ils souhaitent que chacun des signataires prenne dans son milieu le plus d'initiatives possible pour faire connaître cette pétition.

- (1) Première liste : noms reçus à la date du 1er février 1989
(2) Liste n° 2 : noms reçus à la date du 11 février 1989.
(3) Liste n° 3 : noms reçus à la date du 15 février 1989

Copie adressée à Monsieur I. Yakovlev et à Monsieur A. Sakharov.

IVÈME FESTIVAL
DU
FILM ARMÉNIEN

du 1er au 15 mars
au
STUDIO 43
43, rue du Fbg. Montmartre
75009 PARIS

COMMUNIQUE
DE PRESSE

Le IVème Festival du Film arménien connaît cette année un écho particulier. Des cinéastes, parmi lesquels, Frounzé DOVLATIAN, réalisateur et directeur des studios Armen Films, Albert YAVROIAN, directeur de la photographie des films de Frounzé DOVLATIAN et de Sergueï PARADJANOV et Hovik HAGHVERDIAN, réalisateur, viendront d'Arménie Soviétique présenter leurs films.

RETROSPECTIVE DES FILMS
DE DOVLATIAN

Frounzé DOVLATIAN a tenté d'établir par son œuvre, un consensus entre la réalité spirituelle et sociale de l'Arménie Soviétique et les racines culturelles et politiques.

Il incarne avec Henrik MALIAN et PARADJANOV, le renouveau du cinéma arménien, ceux qui s'intéressent aux cinémas nouveaux... doivent en tout cas retenir le nom de F. DOVLATIAN... (Georges SADOUL).

— Bonjour c'est moi (Barev yes yem), présenté pour la première fois en France au Festival de Cannes en 1965.

— Les Frères Saroyan (Saroyan Yeghbayner), 1968.

— Chroniques des journées d'Erevan (Yerevanian Oreri Khronika), 1972.

— Délivrance (Yergounk), 1972.

— Vives longtemps (Abretzek Yergar), 1979.

— Les Mekhitaristes (Mekhitarianer), 1980.

— Le noyer solitaire (Menavor Engouzen), 1986.

Tous ces films seront présentés en VO sous-titrés en français.

FILM DOCUMENTAIRE :
MATENADARAN

«Chaque peuple a son Louvre, son Émirage, son Acropole... Les Arméniens ont le Matenadaran... où sont conservés, depuis des siècles, tous les manuscrits arméniens et orientaux, préservant ainsi l'héritage culturel de toute l'Asie Mineure.»

Ce film documentaire, en 6 parties de 30 minutes, réalisé par Hovik HAGHVERDIAN sera présenté pour la première fois en France. Le réalisateur sera avec nous à cette occasion.

PRESENCE DES ARMÉNIENS
DANS LE CINÉMA FRANÇAIS

Les Arméniens ont tenté de se faire l'écho de l'art cinématographique dès ses origines, manifestant leur présence tant en Orient qu'en Occident.

Nous avons choisi de vous présenter une série de films, réalisés en France depuis le début du siècle, auxquels des Arméniens ont collaboré, comme réalisateurs, acteurs ou techniciens.

Hagop ARAKELIAN, Michel ARDANT, Gabriel AROUT, Coco (Grégoire) ASLAN, Serge AVEDIKIAN, Charles AZNAVOUR, Aho CHAKATOUNY, Georges GARVARENTZ, Raffi HALADJIAN, Hermine KARAGHEUZ, Vahe KATCHA, Jacques KEBADIAN, Georges KILEDJIAN, Charlie KOUBESSERIAN, Michel LEGRAND, MAXUDIAN, Arby OVANISSIAN, Aïce SAPRITCH, Richard TAKVORIAN, Akim TAMIROF, Stéphane TCHALGADJIEFF, Alain TERZIAN, Rosy VARTE, Jean-Jacques VABOULIAN, Henri VERNEUIL.

Un film vidéo français retracera les différents éléments de l'actualité de l'année 1988, en Arménie.

CINEASTES ARMÉNIENS
D'AUJOURD'HUI

Vous pourrez découvrir, cette année encore, les dernières productions des cinéastes d'Arménie Soviétique et de la Diaspora.

Contacts : Association Audiovisuelle Arménienne Ani Kebabian : 45.23.51.50 (14h - 19h), Studio 43 :

Antonio Rodrig : 47.70.34.43.

U.G.A.B. - LYON

L'Union Générale Arménienne de Bienfaisance
présente

L'ARMÉNIE D'HIER
DANS LA TURQUIE
D'AUJOURD'HUI

vendredi 24 février à 21 heures

Mairie du 8ème
12, av. Jean Mermoz — Lyon

montage audiovisuel de
STEPHANE BOUDOYAN

entrée libre

MAISON DE LA CULTURE

L'association de la culture arménienne
présente
47 rue de la République, 17ème
Salle Cortot — Paris

ՅՅՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՑԻ
ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻՋԱՆ ՇՐԱՍԻ

ԿԻՐԱԿԻ, ՄԱՐՏ 5
Կէսօրէ զերէր, ժամը 14-30-ին
SALLE DE LA CHIMIE
28 bis, rue Saint Dominique, Paris 7°
(M° INVALES)

— Մատմ. 50 ֆր — — Երախմանքով՝ 4ֆ —

- Սկսածուհի Շրեյանի ներկայացում,
- Հայերէն խմբիկի եւ պարեր
- Հաւան ժը
- Եւ հայերէն ներկայացում :

Հանգեցնող հաւաքը պիտի յատկացուի Հայաստանի աշխարհագրագետներին :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՑԻ ՏՈՒՆ
MAISON DE LA CULTURE ARMÉNIENNE
DE DÉCINES

organise une projection en avant-première

« RETOUR A L'ARARAT »

(documentaire long métrage
V.O. sous-titré)

de Pea HOLMQUIST

le samedi 25 février à 18h et à 20h

au CNP. VILLEURBANNE

— 4, av. Henri Barbusse —

Rencontre avec le réalisateur
après chaque séance.

Prix des places :
10 frs.
30 fr. Adhérents MCA
25 fr. Scolaires, étudiants

Reservations à la MCAD :
au 78. 49. 42. 97 du mardi au samedi

CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

La Croix Bleue des Arméniens de France recense, pour sa colonie de Bellefontaine, séjours de Juillet et Août 1989 :

- directeurs-adjoints
- infirmiers
- intendants
- économistes
- cuisiniers et aide-cuisiniers
- hommes d'entretien
- (avec permis de conduire)
- moniteurs diplômés BAF
- (pour ces derniers, candidature à adresser avant le 31 mars 89)

Candidatures à envoyer à l'adresse suivante :
C.B.A.F.—17, rue Bleue — 75009 Paris

ԼՈՍՏ ԵՏԱԽ

Լեւոն Սոփոկյանի
պատմական թանգարանի համալիր

ՓՈԼԻՔՆԵՐՈՒ
ԲԱՐՔՔՆԵՐՈՒ
ՊՆՏՄՈՒԹԵԱՆ
ՄԵԴԵՆ

Ստանալու համար դիմել հեղինակ
Léon Sopoglian
1, rue Paul Langevin, appt. 22
94200 IVRY — Tél.: 46.72.28.08

(Երբ. Ա. էյնժ)

վերականգնման մասնակցությունը, որն ֆորմիցները ընկալում, յայտնում է ձեռքեր, զգուշացնելով այս մասին խորհրդային իշխանություններին:

Հայաստանի դատարանի միջոցով, ձեռքերն առնելով է հերքողությունը, որ համարում է վերադարձնել իրենց: Լեհականի միջոցով վերադարձնելով, յայտնում է, որ այնպես էր պարտավորված իրենք յայտնելով անոցը:

Լեհականի միջոցով է հերքողությունը, որ համարում է վերադարձնել իրենց: Լեհականի միջոցով վերադարձնելով, յայտնում է, որ այնպես էր պարտավորված իրենք յայտնելով անոցը:

Բանի միջոցով է հերքողությունը, որ համարում է վերադարձնել իրենց: Լեհականի միջոցով վերադարձնելով, յայտնում է, որ այնպես էր պարտավորված իրենք յայտնելով անոցը:

Մեծի հա հան էր որովհետև էր սիրելիք ձեռք-ձեռքից ձեռքից, յայտնում է ձեռքերից ձեռքից ձեռքից, յայտնում է ձեռքերից ձեռքից ձեռքից:

Ձեռքերի միջոցով է հերքողությունը, որ համարում է վերադարձնել իրենց: Լեհականի միջոցով վերադարձնելով, յայտնում է, որ այնպես էր պարտավորված իրենք յայտնելով անոցը:

Ձեռքերի միջոցով է հերքողությունը, որ համարում է վերադարձնել իրենց: Լեհականի միջոցով վերադարձնելով, յայտնում է, որ այնպես էր պարտավորված իրենք յայտնելով անոցը:

UGAB - AAA

L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE

et
L'ASSOCIATION AUDIOVISUELLE ARMENIENNE

vous invitent

à la réception exceptionnelle des cinéastes d'Arménie soviétique:

François DOVLATIAN

Albert YAYROUYAN

Hovik HAGHYERDIAN

présents à Paris pour le
IVe FESTIVAL DU FILM ARMENIEN

LE MARDI 28 FEVRIER

CENTRE CULTUREL A. MANOOGIAN

118, rue des Courcelles, Paris 17^e

à partir de 18 h :

RENCONTRE COCKTAIL

à 19 h 30 :

Projection de la première partie du film

«MATENADARAN» (30 minutes)

réalisée par Hovik HAGHYERDIAN

ENTREE LIBRE

CELEBRATION du 45e ANNIVERSAIRE

de l'exécution de Misak MANOUCHIAN
et de ses compagnons d'armes

Cimetière parisien d'Ivry,
au Carré des Fusillés
le dimanche 26 février à 11 heures

Discours de Fernand LERICHE
de l'organisme central de l'A.N.A.C.R.
et de Danno MAFFINI
Président de l'U.G.E.V.R.E.
Départ du cortège à 10 h 45
au Me Pte. de Choisy

L'Amicale des Anciens Résistants Arméniens convie cordialement tous les Arméniens à cette cérémonie du souvenir de ceux qui se sont sacrifiés pour la liberté et la défense des droits des peuples dont le peuple arménien.

ՄԱՐՏԻԱՆԻ

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏԻՆԻ ՆԱԽԵՐԻ ԺԱՆՈՒՅԻՆԵՐ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺԱՊՅՈՒՆ ԿԵ ՆՐԱԿԵՐԻ ԻՐ ԲՈՐՈՐ ԱՆՎԱՌՈՒՄԻՆԵՐԸ, ԵՍԵՐԱՔԻ, ՓԵՏԱՐԱՐ 25, ԺԱՊՅ 15-ԻՆ ՊԵՏԻՆԻ ԵՆԿԵՂԵՅՈՒՆ ԿԵ՞Ր ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏԻՆԻ ԱՎՔՐՈՒՄԻՆԸ ԵՆԿԵՂԵՅՈՒՆ ԺԱՆՈՒՅԻՆԵՐ ԺԱՊՅՈՒՆ ԿԵ ՆՐԱԿԵՐԻ ԻՐ ԲՈՐՈՐ ԱՆՎԱՌՈՒՄԻՆԵՐԸ, ԵՍԵՐԱՔԻ, ՓԵՏԱՐԱՐ 24, ԵՆԿԵՂԵՅՈՒՆ ԿԵ՞Ր ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ:

9, rue de Madrid, 94140 Alfortville

I.N.A.L.C.O.

Littérature arménienne en France II
1929 - 1939

Les cours de M. K. BELEDIAN ont

lieu tous les lundis de 18 h. à 20h.

Université de Paris - Dauphine,

Salle P. 113

Porte Dauphine

Prochain cours : 27 Février.

- U.G.A.B. -

Bibliothèque NUBARIAN

11, square Alboni, 75016 Paris

Fermeture du 22 février au 2 mars

à partir du 3 mars,

retour aux horaires habituels

ՏԵՐԱՄԱՆԱՅ ՎԱՐՈՑԵՑ ԽԱՅ

ԼԻՌԻԻ ԼՐԱՎԱՍ ՄԱՐՏԻԱՆԻՆԻՆԸ

ԵՐԳԱՆԱԿԻՆ
ՆՈՒՆԱԳԱՆԱԿԻՆ

Կազմակերպում է Կապույտ Քաղկեդոնի
ժամանակից կողմից, Հայաստանում -
Բեռլինում

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

Կազմակերպում է Կապույտ Քաղկեդոնի

ժամանակից կողմից, Հայաստանում -

Բեռլինում

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՇՆՐԱՎԱԿԱԼԻԷ

Կարպետ Շանիկյանի Հոգեհանգիստի
առթիւ Շանիկյան և Եսեքյան ընտանիքի
նկերակցության համար Նախագահության
ժամանակից կողմից, Հայաստանում -
Բեռլինում

Նախագահության ժամանակից կողմից, Հայաստանում -

Բեռլինում

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՍԵՐՈՒՄ ԱՆՈՒՄԻՆԸ

Ս. ՊԱՆԿՈՍ

ՀԱՅԿՈՒՄ ԻՆ ՊԵՐՏՈՐ

ՄԱՐՏԻԱՆԻ - ՍԵՐՈՒՄ ԱՆՈՒՄԻՆԸ
Պաշտոն - Պաշտոնիկ Սերգեյ Սերգեյ
Կապույտ Քաղկեդոնի կողմից, Հայաստանում -
Բեռլինում

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

ՆԱԽԵՐԻ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Եսեք, Փետրուար 25, Ժապ 15-ին

Լիոնի Մոյեյի Երաժիշտի

18, Quai Bondy - Lyon 5^e

Կերպ - ՀԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

(ՎԵՐԱՅԻՆԱԿԻՆ ԵՐԱՐՈՒՄԻՆԸ)

3 MARS 1989

PALAIS DES ARTS ET DES CONGRES
25, AVENUE CRESSON
92130 ISSY - LES - MOULINEAUX

CONCERT LIZ SARIAN

Dés à présent

Billets en vente chez :

● BAKERDJIAN — 35, rue de Trévis — 75009 PARIS

Tél. : 47. 70. 07. 25

● Mme PALOUYAN — 9, rue de Trévis — 75009 PARIS

Tél. : 45. 23. 24. 97

● Mme KAPIKIAN — 175, avenue Jean Jaurès — 92140 CLAMART

Tél. : 46. 42. 56. 17

● ARCHA — 114, rue d'Aboukir — 75002 PARIS

Tél. : 42. 36. 76. 56

ATTENTION A dater du 1er Février, les billets

seront en vente exclusivement au Palais des Arts

et des Congrès — Issy - les - Moulineaux.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐՈՎՈՐԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱԿԱՆ ԿԵ ԿՈՆԿԵՐՏ

Վրեն. - Ծ. Արցախյան 400 Ծր. : ՓԱՌՔ. - Տիկին Զեփիրա Լարրուժ-Լան 300 Ծր. : ԱՄԵ. - Տէր և Տիկին Գառնիկ Տիւր-ճէճան 300 Ծր. :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐՈՎՈՐԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱԿԱՆ ԿԵ ԿՈՆԿԵՐՏ

Զարիկ Սարգսյանի ժառանգ առթիւ, Կերտեանի Սանուց Միութիւնը փոխան Զարգեալակի 1000 Ծր. կը նախընդրուող Տիկինոց զարգաբանին (ստանալ Գեանաթիւն) :

RECHERCHONS

Aide-comptable, même débutant(e), avec notions informatiques.

Tél. : 42 36 25 65

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ԿԱՊՈՏ ԵՍՁԻ ԳՅՈՒՆԻ ՆԱԽԵՐԻ ԺԱՌՆԱՏԻՐ, ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԺՈՂՈՎՈՐ ԿԵ ՀՐԱԽԵՐ ԻՐ ԲՈՂՈՐ ՆԵՂԱՎՈՐՈՒՄԻՆԵՐ, ԵՍՐԱՅԻ, ՓԽԱՐԱՐ 25, Ժամը 15-ին ԳՅՈՒՆԻ ԵԿԷՂԵՍՅԱՅ ԿԻՅ ԵՐԱՇԻՆ ԷՋԷ :

ԿԱՊՈՏ ԵՍՁԻ ԱՓՈՐՈՐԻՆ ԷԼԵՆ ԲԻՐՈՂԱՆԵ ԺԱՌՆԱՏԻՐԻՔ ԺԱՐԱՆԻՔԻՆ ԵՐԱՐՈՐՈՒՄԻՆԵՐ ԺԱՌՆԱՏԻՐԻՔ ԿԵ ՀՐԱԽԵՐ ԻՐ ՆԵՂԱՎՈՐՈՒՄԻՆԵՐ, ՓԽԱՐԱՐ 24, ԵՐԷՂԵՍՅԱՆ ԺԱՐԷ 21-ին, ՆԱՅ ՄԱՐԿԱՅԻ ՏԱՆ ԷՋԷ : 9, rue de Madrid, 94140 Alfortville

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՐԱԼ

ՀԱՅ ԿՈՅԱՐ ՄՏՏԻ ԵՆ ՏԱՂԱՆԻՓԱՒԱՏՈՐ

Մարտիկ Մայր Եկեղեցւոյ տիկնոց Յանձնաժողովը Մարտի 26, 27 եւ 28 թր. տոնածնունդն Եկեղեցւոյ Ժաշտաբայրն տան արահի ճէճ կը կազմակերպէ հետ կիով ժողի եւ ազգայնի փառատոյնը : Կր ինքնոր ինքաթ ունենալ յիշեալ թուականներ կը շնորհակալ էլ : Յարմարտունութիւններ յառաջանալ :

Համազայն - Փարիզի երաժշտական ձեռնարկ՝ Կիրակի, Մարտ 19, Ժամը 17-ին Salle GORTOT - Paris

COMMUNAUTE ARMENIENNE DES BOUCHES-DU-RHONF

Anniversaire des massacres de SOUMGAIT

Mardi, 28 Février à 18 heures 30

RASSEMBLEMENT

devant le Consulat Général de l'URSS square Monticelli MARSEILLE organisé par la communauté arménienne des Bouches-du-Rhône

PAUL QUILES

MINISTRE DES POSTES, DES TELECOMMUNICATIONS ET DE L'ESPACE CONSEILLER DE PARIS ET DU D

a le plaisir d'inviter

la communauté arménienne du 13e arrondissement à une petite réunion amicale le Vendredi 3 Mars à 19h30 à la BRASSERIE LE ROZES Place d'Italie.

- U.G.A.B. -

Bibliothèque NUBARIAN

11, square Alboni, 75016 Paris

Fermeture du 22 février au 2 mars à partir du 3 mars, retour aux horaires habituels

Ի ՆՊԱՍ ՄԱՐԿԱԿԱՆ ՀԱՅ ՄԱՐԿԱՅԻ ՏԱՆ

Բաղիման Յարիկիանի ժառանգ զառաւորներն առթիւ՝ Տէր և Տիկին Վահան Եղիարեան և զաւակները 200 Ծր. : Օր. Արաքի Գոյալճեան և Տէր և Տիկին Մարգար Օսանեան 100ական Ծր. :

Եղիարք Սալախանի յիշատակին՝ Տէր և Տիկին Վահան Եղիարեան և զաւակները 200 Ծր. : Սալախանի ընտանիք, Այրի Տիկին Եղիար Միհրանեան 100ական Ծր. :

Պեպրա Գալստիանի ժառանգ առթիւ՝ Տէր և Տիկին Վահան Եղիարեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Ռէշար Մարգարեան 100ական Ծր. :

ՀԱՅ ՄԱՐԿԱՅԻ ՏՈՒՐ MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE DE DECINES

organise une projection en avant-première de

« RETOUR VERS ARARAT » (documentaire long métrage V.O. sous-titré)

de Pea HOLMQUIST

le samedi 25 février à 18h et à 20h30

au CNP. VILLEURBANNE

4, ave. Henri Barbusse -

Rencontre avec le réalisateur après chaque séance.

Prix des places :

40 frs.

30 frs. Adhérents MCA

25 frs. Scolaires, étudiants

Réservations à la MCAD :

au 78. 49. 42. 97 du mardi au samedi.

ԵՐԱՐԱԿԱՆԻ

Կապույտ Ռաշի Ափորժիի Էլեն Բի-րոզան ժառանգիչը շնորհակալութեամբ առաջած է հանեալ իտիքատունիքներ փոխան Զարգեալակի, Մարիամ Էստեանի ժառանգ առթիւ. - Տէր և Տիկին Բաղդասար, Տէր և Տիկին Միհրանեան և Տիկին Միհրան Մալախեան 500ական Ծր. :

Յարմարույ Կապույտ Ռաշի Փարիզի ԷՄ. Քաղաքական ժառանգիչը շնորհակալութեամբ առաջած է հանեալ իտիքատունիքները. - Տիկին Նազիկ Պարիզեան 1000 Ծր., Տէր և Տիկին Արցախեան 100 Ծր., Տիկին Զարուհի Տեմիրեան 80 Ծր. :

CONCERT

chœurs -- soli -- instruments

AU PROFIT DES ORPHELINS DE L'ARMENIE

JULIETTE YILMAZIAN présente

KAROUN

CHORALE D'ENFANTS

Direction KHATCHIG YILMAZIAN

sous la présidence de

Monsieur ROBERT VIGOUROUX

Maire de Marseille

Dimanche 5 mars à 15 h 30

au THÉÂTRE ODEON

au programme :

Komitas - Winawsky - Ganachian

E. Horanessian - Macmanian

réserveation : 91.87.43.71 - 91.77.84.70

3 MARS 1989 PALAIS DES ARTS ET DES CONGRES 25, AVENUE CRESSON 92130 ISSY - LES - MOULINEAUX CONCERT LIZ SARIAN Dès à présent Billets en vente chez : ● BAKERDJIAN - 35, rue de Trévisse - 75009 PARIS Tél. : 47. 70. 07. 25 ● Mme PALOUYAN - 9, rue de Trévisse - 75009 PARIS Tél. : 45. 23. 24. 97 ● Mme KAPIKIAN - 175, avenue Jean Jaurès - 92140 CLAMART Tél. : 48. 42. 58. 17 ● ARCHA - 114, rue d'Aboukir - 75002 PARIS Tél. : 42. 36. 76. 56 ATTENTION A dater du 1er Février, les billets seront en vente exclusivement au Palais des Arts et des Congrès - Issy - les - Moulineaux.

ԾՅՐԻ ՏԱՐԻԿԱՆ ՅԵՐԵՆՈՅԻ ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻՋԵԱՆ ԴՐԱՆԻ ԿԻՐԱԿԻ, ՄԱՐՏ 5 Կէսօրէ Կիւլճ, Ժամը 14.30-ին SALLE DE LA CHIMIE 28 bis, rue Saint Dominique, Paris 7e (Me INVALIDES) - Մատ. 50 Ծր - Երաշխանքով՝ օրի - Երաշխանքով՝ օրի - Միտապալի՝ Սկստական Երանային Կերպարացում, Նախընդր Երանային Կերպարացում, Զաւար Ժը և Նախընդր Կերպարացում : Հանգեմ հասցիքը Երանային Կերպարացում : Հայաստանի աղեղանային :

CHCEUR MIXTE ARMENIEN DE PARIS SIPAN - KOMITAS FONDÉ EN 1923 CONCERTS AU PROFIT DES SINISTRES D'ARMÉNIE GONESSE Samedi 4 Mars à 20h45 Eglise St. Pierre - St. Paul Près de l'Hôpital ALFORTVILLE Vendredi 10 Mars à 20h45 Eglise Notre Dame 3, rue Jules Cuillier ISSY Vendredi 17 Mars à 20h45 Eglise St. Etienne Place de l'Eglise avec la gracieuse participation de SONIA NIGOGHOSSIAN (Mezzo) RENE MASSIS (Baryton) MARIO HANOTIS (Basse) Solistes des chœurs Meguerditch Boghossian (Ténor) René Martayan (Ténor) sous la direction de GARBIS APMKIAN PROGRAMME RENOVE S'adresser aux membres de la Chorale et à la Croix Bleue. Prix des places : 100 Frs. pour un concert

պատմություն քեան
աքելեյազիստութեան
հնագիտութեան եւ ցեղաբանութեան
գլխավորութեան
Հիմնադէպ

ԱՄԵՐԻԿԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԱ

Մեն Պահանջ ցրեալին, երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի երեկոյանները ժամը 6-ին Հրապարակաւ խաղաղութեան համար մարտնչողները կը կատարուին Մարտի 11-ին հետեւեալ երեկոյանները մէջ եւ կը մասնակցեն բոլոր շաբաթը հաջորդելը -

Երեքշաբթի, Փետ. 28:
Մենք - Մարտի 11-ին Ս. Առաքելեան եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 2:
Քառասունը Յիշելի Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Երեքշաբթի, Մարտ 7, ժամը 5-ին, Կարապետ ժամը 5-ին:

Կը քարտէս Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 9:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 11:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 13:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 15:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 17:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 19:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 21:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 23:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 25:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 27:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 29:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Ս. ԳՐԱԴԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻ 11

ՄԱՐՏԻ 11

Մեն Պահանջ ցրեալին, երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի երեկոյանները ժամը 6-ին Հրապարակաւ խաղաղութեան համար մարտնչողները կը կատարուին Մարտի 11-ին հետեւեալ երեկոյանները մէջ եւ կը մասնակցեն բոլոր շաբաթը հաջորդելը -

Երեքշաբթի, Փետ. 28:
Մենք - Մարտի 11-ին Ս. Առաքելեան եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 2:
Քառասունը Յիշելի Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Երեքշաբթի, Մարտ 7, ժամը 5-ին, Կարապետ ժամը 5-ին:

Կը քարտէս Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 9:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 11:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 13:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 15:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 17:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 19:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 21:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 23:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 25:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 27:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 29:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

Հինգշաբթի, Մարտ 31:
Ս. Կարապետ եւ հինգշաբթի, Կը քարտէս

COMMUNAUTE ARMENIENNE DES BOUCHES-DU-RHONE

Anniversaire des massacres de SOUMCAIT
Mardi, 28 Février à 18 heures 30

RASSEMBLEMENT devant le Consulat Général de l'U.R.S.S. square Monticelli MARSEILLE
organisé par la communauté arménienne des Bouches-du-Rhône

RECHERCHONS

Aide-comptable, même débutant(e), avec notions informatiques.

Tél. : 42 36 25 65

CONCERT

chœurs - soli - instruments
AU PROFIT DES ORPHELINS DE L'ARMENIE
JULIETTE YILMAZIAN présente
KAROUN
CHORALE D'ENFANTS
Direction KHATCHIK YILMAZIAN
sous la présidence de Monsieur ROBERT VIGOUROUX
Maire de Marseille
Dimanche 5 mars à 15 h 30 au THEATRE ODEON

au programme :
Komitas - Winawsky - Ganatchian
E. Hovhannessian - Mazmanian
réservation : 91.87.43.71 - 91.77.84.70

MIRAGES

Poèmes
par ANSELME (Angèle Fortunato)
«La vie n'a ni commencement ni fin. Les merveilles de la nature sont éternelles et leurs beautés témoignent de Dieu par leur perfection. C'est cette profession de foi, cet hymne à la vie qui compose et chante Anselme à travers des textes qui sont autant musique que poésie.
Ed. LA PENSEE UNIVERSELLE
4, rue Charlemagne - 75014 Paris

UN VOYAGE QU'AUCUN ARMÉNIEN NE PEUT FAIRE

RETOUR VERS ARARAT

Les Arméniens : un génocide oublié une espérance de retour...

Un film du cinéaste suédois PeÅ Holmqvist (durée 1h40) présenté pour la première fois à Paris

PROJECTIONS EXCEPTIONNELLES

— à PARIS:
Cinéma Studio 43
43, rue du Fbg. Montmartre
Paris 9ème (M° Le Peletier)
MERCREDI 1er Mars à 18h
VENDREDI 3 Mars à 22h30.

à ISSY-LES-MOULINEAUX
Palais des Arts et des Congrès d'Issy
25, av. Victor Cresson
(M° Mairie d'Issy)
SAMEDI 4 Mars à 16h et 21h.

En présence du réalisateur PeÅ Holmqvist

Production : HB PeÅ Holmqvist Film
Box 10 020, S-125 10 Hagersten, Suède
contact à Paris - Tél. : 42. 21. 11. 54

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

La Croix Bleue des Arméniens de France recrute, pour sa colonie de Bellefontaine, séjours de Juillet et Août 1989 :

- directeurs-adjoints
- infirmiers
- intendants
- économistes
- cuisiniers et aide-cuisiniers
- hommes d'entretien (avec permis de conduire)
- moniteurs diplômés BAFA (pour ces derniers, candidatures à adresser avant le 31 mars 89).

Candidatures à envoyer à l'adresse suivante :
C.B.A.F.—17, rue Bleue — 75009 Paris

LES VENDREDIS DE LA QUATRA
SALLE GAVEAU - SAISON 88/89

Vendredi 3 Mars à 20h30

CYCLE GRANDS ET JEUNES

EN PRESENCE DE
**ALEXANDRE HAROUTIOUNIAN
EDWARD MIRZOYAN**
(Deux premières auditions en France)

I	II
B. BRITTEN H. PURCELL Chaconne G. F. HANDEL Concerto pour harpe et orchestre CAROL SUE MUKHALIAN	ALAN HOVHANESS Concerto pour piano et cordes «Lousdselsk» HASMIG SURMELIAN EDWARD MIRZOYAN «Epitaph» (première audition en France)
W. A. MOZART Concerto pour piano et orchestre K 271 «Jeune homme» STEPHEN HACHYAN	A. HAROUTIOUNIAN Rhapsodie pour piano et orchestre Au piano l'auteur : A. HAROUTIOUNIAN (première audition en France) L'Orchestre Jeune Philharmonie Direction JEAN-JACQUES WERNER

PRIX DES PLACES :
150 - 120 - 80 F
Etudiants. C.V. 50 F.

Siège Quatra : 3, rue des Sts. Pères, Paris (VI*) — 42. 60. 74. 78
Salle Gaveau : 45, rue La Boétie, Paris (VIII*) — 45. 63. 20. 30

ՅՏՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅՑԻ
ՀԱՅ ԱՐԽԵՐՈՒ ՄՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԴՐԱՄԵՆԻ

ԿԻՐԱԿԻ, ՄԱՐՏ 5
Կէսօրը վերջ, ժամը 14-30-ին
SALLE DE LA CHIMIE
28 bis, rue Saint Dominique, Paris 7°
(M° INVALIDES)

— Մուտք՝ 50 ֆր — — Երախտաբան՝ օրի —

- Սկզբնական շրջանային ներկայացում,
- Հայերեն խմբեր եւ պարեր
- Հայերեն մը
- Եւ հայերեն ներկայացում,

Հանդիպման հասցիքը պիտի յառնեցա՞ն Հայաստանի ազդեցականները :

